

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria
**Direcció General
de Memòria Democràtica**

Memòria de les consultes formulades i de les al·legacions presentades durant la tramitació de l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.

La Direcció General de Memòria Democràtica del Departament de Justícia està tramitant l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica.

L'article 36.3.c) de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern disposa que l'avantprojecte de llei ha d'anar acompanyat d'una memòria en què constin les consultes formulades, les al·legacions presentades, les raons que han dut a estimar-les o desestimar-les i la incidència de les consultes i les al·legacions en la redacció final de l'avantprojecte de llei.

Durant la tramitació de l'Avantprojecte de llei esmentat s'han efectuat els tràmits següents:

1. Audiència interdepartamental.
2. Audiència a les entitats interessades.
3. Informació pública.
4. Informes:
 - 4.1. Informe de Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.
 - 4.2. Informe de l'Oficina d'Organització de l'Administració i del Sector Públic de la Direcció General d'Administració Digital.
 - 4.3. Informe de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.
 - 4.4. Informe de la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública.
 - 4.5. Informe de l'Institut Català de les Dones.
 - 4.6. Informe del Consell de Govern Locals.
 - 4.7. Informe de la Comissió de Govern Local de Catalunya.

A continuació s'exposen les al·legacions formulades en els tràmits esmentats, així com la resposta donada i el redactat final de l'Avantprojecte.

1. Audiència interdepartamental.

Per tal de dur a terme l'audiència interdepartamental, el 23 de març de 2022 es va incorporar la documentació corresponent a l'expedient per a la tramitació de l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya a l'aplicació SIGOV (Sistema d'Informació del Govern).

Foc, 57
08038 Barcelona
Tel. 93 857 40 00
memoria.justicia@gencat.cat
justicia.gencat.cat/ca/ambits/memoria/

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 1 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

En aquest tràmit, han efectuat al·legacions els departaments següents:

a) Departament d'Interior.

Al·legació: Tot i que el Cos d'Agents Rurals és policia administrativa i policia judicial genèrica, no està inclosa dins dels Cossos i Forces de Seguretat (ho comentem en relació al que es diu a l'article 29.4). Així mateix, recordar les potencialitats específiques de col·laboració que té el Cos d'Agents Rurals amb els temes objecte de la llei degut a la naturalesa del CAR i del seu àmbit competencial.

Resposta: S'accepta l'al·legació. L'article 29.4 queda redactat de la manera següent:

"4. L'Administració de la Generalitat ha d'elaborar i difondre entre les forces i els cossos de seguretat, altres cossos competents en la inspecció i protecció del patrimoni cultural i el medi ambient, el personal de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments, la fiscalia i els òrgans judicials, un protocol d'actuació en cas de troballes de restes que puguin correspondre a les persones desaparegudes a què fa referència l'article 24."

Per congruència amb la modificació esmentada, es modifica l'apartat 3 del mateix article, que queda redactat de la manera següent:

"3. Les restes han de romandre en el seu emplaçament original, excepte quan es tracti de restes que es trobin a la superfície terrestre i siguin fàcilment transportables per part de la persona que les ha trobat, la qual les ha de lliurar a l'Administració de la Generalitat o a l'Ajuntament corresponent en el termini de quaranta-vuit hores, a qui ha de comunicar l'indret on s'ha efectuat la troballa. Mai no es poden extreure restes, tant si es tracta de restes humanes com d'objectes o altres béns mobles que hi puguin estar associats, quan calgui fer qualsevol remoció de terra, per mínima que sigui, ni quan calgui deslligar-los de cap altre objecte o resta."

Finalment, es modifica el paràgraf corresponent de l'exposició de motius, que queda redactat de la manera següent:

"El capítol II regula el procediment per localitzar, recuperar i identificar persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista. Tal com s'establia en la Llei 10/2009, del 30 de juny, es considera que és obligació dels poders públics, i en concret de l'Administració de la Generalitat, dur a terme directament, amb mitjans propis o aliens i amb càrrec als seus pressupostos, les actuacions corresponents, per fer efectius els drets dels familiars de les persones desaparegudes a obtenir informació sobre llur sort i, si s'escau, a recuperar-ne les restes. Dites actuacions requereixen dels estudis històrics, arqueològics i antropològics pertinents que assegurin una intervenció adequada, així com la viabilitat tècnica i econòmica. Així mateix, aquest capítol regula la manera de procedir en cas que es produeixin troballes casuais de restes que puguin correspondre a persones desaparegudes, per tal d'evitar que aquestes es degradin, siguin malmeses o espoliades i se'n frustri la identificació."

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b) Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT).

Al·legació:

L'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) formula les observacions següents, especialment focalitzades en el contingut de l'apartat reservat a la "Base jurídica", però també de l'apartat relatiu a la "Finalitat" dels tractaments de dades personals recollits en la disposició addicional tercera.

El contingut de l'apartat "Base jurídica" (tret del que correspon al "Tractament de dades personals relatives a procediments sancionadors") té un redactat comú a tots els tractaments previstos en la disposició de referència, que és el següent:

"Base jurídica del tractament: complir una missió realitzada en interès públic amb finalitats de recerca científica i històrica i amb finalitats estadístiques, i amb finalitats d'arxiu en interès públic, així com la gestió de les polítiques públiques en matèria de memòria democràtica, amb la finalitat de ... (la que correspon en cada cas)."

Considerem que aquest redactat es presta a confusió pels motius que s'expressen a continuació.

D'acord amb les exigències del Reglament (UE) 2016/679, general de protecció de dades (RGPD), els tractaments de dades personals han de complir alguna de les condicions establertes a l'article 6.1 del RGPD perquè siguin lícits. En el cas de tots aquests tractaments s'ha considerat que la base jurídica que els empara és la prevista en l'apartat e) d'aquest precepte, que fonamenta la licitud quan *"el tractament es necessari per al compliment d'una missió realitzada en interès públic..."*.

No obstant això, la referència que es fa a continuació quan es determina que el compliment d'aquesta missió realitzada en interès públic és *"amb finalitats de recerca científica i històrica i amb finalitats estadístiques, i amb finalitats d'arxiu en interès públic, així com la gestió de les polítiques públiques en matèria de memòria democràtica..."* entenem que indueix a confusió. D'una banda, sembla que la intenció és habilitar els tractaments realitzats pel departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i alhora també habilitar els tractaments que poden portar a terme tercers, fent una barreja entre dos qüestions que són diferents, la base jurídica del tractament i la finalitat o finalitats del tractament, per tant caldria diferenciar aquests extrems. D'altra banda, ens preocupa especialment el fet que de la redacció donada es pugui interpretar que el tractament de dades amb *"finalitats de gestió de polítiques públiques en matèria de memòria democràtica"* s'entengui equiparat al tractament ulterior de les dades *"amb finalitats científiques i històriques, finalitats estadístiques o finalitats d'arxiu en interès públic"*, sobre les que l'article 5.1. b) del RGPD "reconeix expressament" la seva compatibilitat amb les finalitats inicials del tractament, prerrogativa que no preveu respecte de les *"finalitats de gestió de polítiques públiques"*.

Aquesta qüestió resulta especialment rellevant per a l'Institut d'Estadística de Catalunya en la mesura que la llei que regularà el proper Pla estadístic de Catalunya 2023-2028, actualment en fase de Projecte de Llei, també conté previsions per afavorir la reutilització de les dades de què disposa el Sistema estadístic de Catalunya amb finalitats científiques,

3

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 3 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

establint que aquestes dades es puguin utilitzar també amb finalitats de recerca i en matèria d'avaluació de polítiques públiques "amb finalitats científiques". D'aquesta manera es restringeix l'accés a les dades per avaluar polítiques públiques únicament als supòsits en que tingui un propòsit científic i en conseqüència el tractament només el pot portar a terme una entitat que faci recerca en aquest àmbit, no qualsevol òrgan o organisme que faci avaluació de polítiques públiques.

Quant a l'apartat sobre la "Finalitat", veiem que en el paràgraf primer de cada un dels tractaments recollits en la Disposició addicional tercera es recull la finalitat o finalitats que tenen. Comprovem que en tots ells, tret del tractament relatiu al "Banc de la Memòria", on només trobem la referència a la base jurídica (i del tractament sobre procediments sancionadors, en aquest cas per raons òbvies), es fa constar en la finalitat "... amb l'objecte de gestionar les polítiques públiques en matèria de memòria democràtica regulada en aquesta llei". Per tant, ja hi consta la referència en el lloc adequat i en el cas que es comprovi que algun dels tractaments no la reculli i l'hauria de recollir caldria fer la modificació corresponent.

La indicació a efectes informatius de que les dades també es tractaran "amb finalitats científiques i històriques, finalitats estadístiques o finalitats d'arxiu en interès públic" seria recomanable fer-la en un paràgraf diferenciat, a continuació d'aquest primer paràgraf.

Per aquest motiu, a fi d'evitar dita confusió i alhora donar compliment a les exigències de la legislació de protecció de dades, proposem que l'apartat "Base jurídica" contingui el redactat següent:

"Base jurídica: compliment d'una missió realitzada en interès públic."

Resposta:

Els tractaments de dades regulats en l'Avantprojecte de llei inclouen categories especials de dades personals, regulades a l'article 9.1 RGPD (com ara dades relatives a la ideologia, religió, origen racial o ètnic, orientació sexual, dades genètiques, etc.). D'acord amb dit precepte, les categories especials de dades no poden ser objecte de tractament, llevat que concorri alguna de les circumstàncies esmentades a l'article 9.2.

En el cas dels tractaments regulats a l'Avantprojecte de llei, el tractament de les categories especials de dades es fonamenta en les finalitats d'arxiu en interès públic, amb finalitats de recerca científica i històrica i amb finalitats estadístiques (article 9.2.j), així com per raons d'un interès públic essencial (article 9.2.g), com és l'execució de les polítiques públiques en matèria de memòria democràtica amb la finalitat de fer efectius els principis de justícia transicional, establerts pel dret internacional, de veritat, justícia, reparació de les víctimes i garanties de no repetició, l'aplicació dels quals és necessària en supòsits de violacions greus dels drets humans i del dret internacional humanitari comeses de manera massiva a conseqüència de conflictes bèl·lics o de règims totalitaris, supòsits en què l'experiència ha demostrat que la justícia ordinària no resulta factible ni dona una resposta adequada. Aquests principis tenen com a objectiu conèixer la veritat sobre els abusos del passat i la sort que van córrer les persones desaparegudes, investigar els fets succeïts i determinar-ne les persones autores, evitar la victimització i reparar el dany causat, reconèixer les persones que es van significar per la seva defensa dels drets i les llibertats, i evitar que fets similars es

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

puguin repetir en l'esdevenidor, amb l'objectiu de contribuir a la cohesió social i garantir la pau del futur.

En relació amb l'article 9.2.g, la Sentència del Tribunal Constitucional 76/2019, de 22 de maig, disposa que la llei que estableixi ingerències en el dret fonamental a la protecció de dades de les persones interessades ha d'explicitar de manera expressa quin és l'interès públic essencial que fonamenta dites ingerències, i rebutja que la identificació de les finalitats legítimes de la restricció al dret es pugui efectuar mitjançant conceptes genèrics o fórmules vagues. Per aquest motiu, l'apartat relatiu a la base jurídica del tractament establerta a la disposició addicional tercera de l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica inclou, a més de la base jurídica de l'article 6.1 del Reglament general de protecció de dades, la referència a les circumstàncies de l'article 9.2 que legitimen el tractament, i explicita l'interès públic essencial al qual es fa referència, en el cas de la lletra g).

Per tot l'exposat, i per tal de fer compatible l'exigència imposada per la doctrina del Tribunal Constitucional i, alhora, evitar que la redacció pugui donar lloc a les males interpretacions indicades per l'IDECAT, s'estableix la redacció següent per als apartats relatius a la base jurídica dels punts 2, 3, 6 i 7, de la disposició addicional tercera:

"Licitud del tractament: complir una missió realitzada en interès públic (article 6.1.e) del Reglament general de protecció de dades).

"El tractament és necessari per raons d'un interès públic essencial, com és l'execució de les polítiques públiques en matèria de memòria democràtica per fer efectius els principis de veritat, justícia i reparació de les víctimes, així com per garantir la no repetició; així com amb finalitats d'arxiu en interès públic, amb finalitats de recerca científica i històrica i amb finalitats estadístiques (apartats g) i j) de l'article 9.2 del Reglament general de protecció de dades)."

Així mateix, es proposa el redactat següent per al punt 4:

"Licitud del tractament: complir una missió realitzada en interès públic (article 6.1.e) del Reglament general de protecció de dades).

"El tractament és necessari per raons d'un interès públic essencial, com és l'execució de les polítiques públiques en matèria de memòria democràtica per fer efectius els principis de veritat, justícia i reparació de les víctimes, així com per garantir la no repetició, i en concret, reconèixer el compromís de les persones que van lluitar per les llibertats i la democràcia en el període comprès entre la Segona República i la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil; així com amb finalitats d'arxiu en interès públic, amb finalitats de recerca històrica i amb finalitats estadístiques (apartats g) i j) de l'article 9.2 del Reglament general de protecció de dades)."

Finalment, també es modifica la memòria general per explicitar més detalladament la justificació de l'interès públic essencial en què es fonamenta el tractament, en el sentit que s'ha exposat.

Finalment, es proposa el redactat següent per al punt 6:

5

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 5 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

"Licitud del tractament: consentiment de la persona interessada per al tractament de les dades personals (article 6.1.a) del Reglament general de protecció de dades).

"El tractament és necessari per raons d'un interès públic essencial, com és l'execució de les polítiques públiques en matèria de memòria democràtica per fer efectius els principis de veritat, justícia i reparació de les víctimes, així com per garantir la no repetició; així com amb finalitats d'arxiu en interès públic, amb finalitats de recerca científica i històrica i amb finalitats estadístiques (apartats g) i j) de l'article 9.2 del Reglament general de protecció de dades)."

c) Departament d'Economia i Hisenda

El 12 d'abril de 2022, el Departament d'Economia i Hisenda va formular les observacions següents:

Observació:

En l'article 56, es diu:

"Article 56. Privació d'ajuts i subvencions públics

1. L'Administració de la Generalitat no pot aplicar les bonificacions o exempcions establertes en els tributs i preus públics o concedir subvencions o ajuts públics per raó o en matèria de memòria democràtica a aquelles persones, tant físiques com jurídiques, públiques o privades, sancionades per resolució administrativa ferma en via administrativa d'acord amb el que estableix el títol X, durant el període corresponent."

En relació amb aquest article, cal assenyalar que només afecta als tributs propis de la Generalitat de Catalunya, atès que aquesta no té cap competència normativa per a excloure l'aplicació dels beneficis fiscals respecte dels tributs estatals, tant els cedits, com els no cedits.

Feta la precisió anterior, se suggereix incorporar en negreta el text següent:

*"Article 56. Privació de **beneficis fiscals**, d'ajuts i subvencions públics*

*1. L'Administració de la Generalitat no pot aplicar les bonificacions o exempcions **els beneficis fiscals establerts en els tributs propis i preus públics o concedir subvencions...**"*

Aquesta mateixa proposta la fem extensiva a l'article 79 i a la disposició addicional cinquena de l'avantprojecte de llei:

"Article 79. Sancions

1. Les infraccions molt greus són sancionades amb:

(...)

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b) **Pèrdua del dret a gaudir de beneficis fiscals en els tributs propis i preus públics i a obtenir subvencions, bonificacions o ajuts públics en matèria de memòria democràtica per un període màxim de cinc anys.**

(...)

2. **Les infraccions greus són sancionades amb:**

(...)

b) **Pèrdua del dret a gaudir beneficis fiscals en els tributs propis i preus públics i a obtenir subvencions, bonificacions o ajuts públics en matèria de memòria democràtica per un període màxim de tres anys.**

(...)

3. **Les infraccions lleus són sancionades amb:**

(...)

b) **Pèrdua del dret a gaudir beneficis fiscals en els tributs propis i preus públics i a obtenir subvencions, bonificacions o ajuts públics en matèria de memòria democràtica per un període màxim de dos anys."**

(...)

"Disposició addicional cinquena. Bonificacions i exempcions de tarifes

Amb la finalitat d'afavorir la difusió dels valors i del coneixement de la memòria democràtica a través de projectes d'investigació, cinematogràfics, d'arts escèniques i d'arts visuals realitzats per professionals, l'Administració de la Generalitat i els ens dependents i vinculats han d'establir beneficis fiscals en les tarifes de les taxes, els preus públics i d'altres preus establerts per la Filmoteca de Catalunya i els arxius i les biblioteques adscrits a l'Administració de la Generalitat relatives a l'ús dels fons."

En relació amb aquest darrer precepte, i pel que fa a les taxes, cal assenyalar que ha d'ésser la regulació mitjançant llei de cada una d'elles la que prevegi el corresponent benefici fiscal (o, mitjançant un article que, inclòs en la llei reguladora de les taxes i preus públics de la Generalitat, l'estableixi amb un abast general però referit a totes elles).

Resposta: s'accepta l'observació, amb alguna modificació en la redacció. L'actual article 57.1, la lletra b) dels apartats 1, 2 i 3 de l'actual article 80 i la disposició addicional setena queden redactats de la manera següent:

"Article 56. Privació de beneficis fiscals, de subvencions i d'ajuts públics

1. L'Administració de la Generalitat no pot aplicar els beneficis fiscals establerts en els tributs propis i en els preus públics o concedir subvencions o ajuts públics per raó o en matèria de memòria democràtica a aquelles persones, tant físiques com jurídiques,

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

públiques o privades, sancionades per resolució administrativa ferma en via administrativa d'acord amb el que estableix el títol X, durant el període corresponent."

"Article 79. Sancions

1. Les infraccions molt greus són sancionades amb:

(...)

a) Pèrdua del dret a gaudir de beneficis fiscals en els tributs propis i en els preus públics i a obtenir subvencions o ajuts públics en matèria de memòria democràtica per un període màxim de cinc anys.

(...)

2. Les infraccions greus són sancionades amb:

(...)

b) Pèrdua del dret a gaudir de beneficis fiscals en els tributs propis i en els preus públics i a obtenir subvencions o ajuts públics en matèria de memòria democràtica per un període màxim de tres anys.

(...)

3. Les infraccions lleus són sancionades amb:

(...)

c) Pèrdua del dret a gaudir de beneficis fiscals en els tributs propis i en els preus públics i a obtenir subvencions o ajuts públics en matèria de memòria democràtica per un període màxim de dos anys."

(...)

"Disposició addicional setena. Beneficis fiscals en tarifes

Amb la finalitat d'afavorir la difusió dels valors i del coneixement de la memòria democràtica a través de projectes d'investigació, cinematogràfics, d'arts escèniques i d'arts visuals realitzats per professionals, l'Administració de la Generalitat i els ens dependents i vinculats han d'establir beneficis fiscals en les tarifes de les taxes, dels preus públics i d'altres preus establertes per la Filmoteca de Catalunya i els arxius i les biblioteques adscrits a l'Administració de la Generalitat relatives a l'ús dels fons."

d) Departament de Cultura

1. Observació: *Article 27. Actuacions de localització, recuperació i identificació de persones desaparegudes.*

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Apartat 5. El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha d'emetre un informe favorable previ a l'autorització d'intervencions arqueològiques en el decurs de les quals es poden afectar restes de persones desaparegudes durant la Guerra Civil o la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

L'article 27.5 esmentat, tal i com està formulat, està imposant unes obligacions al Departament de Cultura que poden entorpir la tramitació d'intervencions arqueològiques, atès que és un article molt genèric que pot tenir incidència en totes les intervencions arqueològiques que, a priori, no tenen a veure amb l'excavació de fosses (intervencions que promou directament la dg de memòria democràtica). Per demanar aquest informe, el Departament de Cultura ha de tenir els mapes de localització de fosses i implicaria fer una comprovació de possible afectació de lloc on es puguin afectar restes de persones per cada autorització. Atès que a l'article 26 referit als mapes de localització, es preveu que "La documentació cartogràfica i geogràfica amb les localitzacions a què fa referència l'apartat 1 i les informacions complementàries disponibles han d'estar a disposició de les persones interessades i del públic en general, en suport analògic i digital, en els termes establerts reglamentàriament", se suposa que pot ser de consulta fàcil, però no deixa de plantejar que és força inviable, excepte en casos molt obvis. Per autoritzar intervencions preventives el decret 78/2002 estableix un termini de 20 dies per resoldre.

Per l'exposat anteriorment, considerem que s'hauria de suprimir aquest apartat 5 de l'article 27, i cenyir la tramitació de les intervencions arqueològiques d'acord amb la metodologia actual.

Resposta: s'accepta l'observació. L'actual article 26 queda redactat de la manera següent:

"Article 26. Actuacions de localització, recuperació i identificació de persones desaparegudes

1. Les actuacions de localització, recuperació i identificació de persones desaparegudes es duen a terme d'acord amb l'establert en els protocols elaborats per l'Administració de la Generalitat, els quals n'han d'assegurar una intervenció adequada.
2. Les actuacions per recuperar i identificar persones desaparegudes s'emprenen tenint en compte el resultat de les actuacions de localització dutes a terme i la seva viabilitat tècnica i econòmica.
3. Les actuacions per localitzar i, si s'escau, recuperar i identificar restes de persones desaparegudes requereixen, en tot cas, els estudis històrics, arqueològics i antropològics pertinents, que poden incloure prospeccions, excavacions, estudis analítics i recollida de testimonis, per determinar les circumstàncies, personals o socials, de la desaparició.
4. Qualsevol actuació per localitzar i, si s'escau, recuperar i identificar restes de persones desaparegudes ha de ser autoritzada i supervisada per l'Administració de la Generalitat, d'acord amb el que estableix la normativa en matèria de patrimoni cultural, la normativa sanitària i els protocols a què fa referència aquesta llei, amb les garanties i, si escau, els procediments establerts reglamentàriament.

9

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 9 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

5. Les persones promotores d'intervencions arqueològiques o paleontològiques han d'adjuntar a la sol·licitud de l'autorització per dur a terme la intervenció una declaració responsable en què, si s'escau, es faci constar que, de conformitat amb les dades dels mapes a què fa referència l'article 25, la intervenció no afectarà restes de persones desaparegudes durant la Guerra Civil o la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

6. Les persones promotores d'intervencions arqueològiques o paleontològiques han de sol·licitar al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica un informe favorable previ a l'autorització d'intervencions en el decurs de les quals, de conformitat amb les dades dels mapes a què fa referència l'article 25, es poden afectar restes de persones desaparegudes durant la Guerra Civil o la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

7. Els treballs relacionats amb les actuacions per localitzar, recuperar i identificar persones desaparegudes tenen la consideració d'utilitat pública o interès social a l'efecte de permetre, si escau i d'acord amb els articles 108 a 118 de la Llei de 16 de desembre de 1954, sobre expropiació forçosa, l'ocupació temporal dels terrenys on s'hagin de dur a terme aquests treballs. En el cas de terrenys de titularitat privada, s'ha de sol·licitar el consentiment de les persones titulars dels drets sobre els terrenys en què es trobin les restes. En el cas que no s'obtingui el consentiment, l'Administració de la Generalitat pot autoritzar l'ocupació temporal d'aquests terrenys, amb l'audiència prèvia de les persones titulars dels drets afectats i amb l'establiment de la indemnització corresponent. En l'acta d'ocupació s'ha d'establir la manera com es recuperarà l'ús dels terrenys un cop transcorregut el termini de l'ocupació temporal.

8. Els ens locals, en l'àmbit de les seves competències, han de preservar, delimitar i vigilar la zona d'aparició de restes.

9. Durant els procediments de recuperació, identificació i destinació final de les restes de persones desaparegudes, cal respectar en tot moment el dret a la intimitat, la dignitat, les conviccions religioses, filosòfiques o culturals i el dolor dels familiars, a qui s'ha de procurar l'acompanyament.

10. La conducció i el trasllat de restes humanes com a conseqüència dels procediments de localització o per treballa casual s'han d'efectuar de conformitat amb l'establert en la normativa sobre policia sanitària mortuòria i s'han de comunicar prèviament al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, sens perjudici del que l'autoritat judicial pugui disposar.".

2. Observació: Article 78. *Infraccions.*

Apartat 3. Són infraccions lleus:

b) Efectuar, sense l'informe favorable previ a què fa referència l'article 27.5, intervencions arqueològiques en el decurs de les quals es puguin afectar restes de persones desaparegudes durant la Guerra Civil o la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

10

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 10 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

En conseqüència del que hem apuntat respecte de l'article 27.5, considerem que també s'hauria de suprimir, per coherència normativa.

Resposta: s'accepta l'observació. La lletra b) de l'apartat 3 de l'actual article 76 queda redactada de la manera següent:

b) Efectuar, contravenint l'informe a què fa referència l'article 26.6, intervencions arqueològiques o paleontològiques en el decurs de les quals es puguin afectar restes de persones desaparegudes durant la Guerra Civil o la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

3. Observació: Article 50. Retirada de simbologia franquista que afecti béns integrants del patrimoni cultural.

Apartat 1. En el cas que la simbologia franquista sigui o formi part d'un bé cultural d'interès nacional, d'un bé catalogat o dels restants béns integrants del patrimoni cultural, s'ha de sol·licitar un informe del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de patrimoni cultural. Aquest informe s'ha d'emetre en el termini màxim de dos mesos. Si escau, s'ha de deixar sense efecte la declaració o catalogació del bé.

El Decret 276/2005, de 27 de desembre, de les comissions territorials del patrimoni cultural preveu, al seu article 6.1, que dites comissions emetin els seus acords i informes sobre els béns integrants del patrimoni cultural que corresponguin (béns culturals d'interès nacional i descatalogacions de béns culturals d'interès local, apart d'altres informes sobre canvis d'ús, instruments de planejament i altres que afectin a dits béns) en el termini màxim de tres mesos. Per tant, proposem que es substitueixi el termini contemplat a l'Avantprojecte de llei, de dos mesos, pel de tres mesos, previst a la normativa sectorial actual amb caràcter general.

Resposta: s'accepta l'observació. L'article 50.1 queda redactat de la manera següent:

"1. En el cas que la simbologia franquista sigui o formi part d'un bé cultural d'interès nacional o d'un bé catalogat, s'ha de sol·licitar un informe de l'Administració competent per fer-ne la declaració o catalogació. Aquest informe s'ha d'emetre en el termini màxim de tres mesos. Si escau, l'Administració competent ha de deixar sense efecte la declaració o catalogació del bé."

4. Observació: Article 6. Comissió de Memòria Democràtica. Apartat 3.

Cas d'existir aquesta comissió hauria d'incloure també algun professional de l'arxivística-gestió documental.

Resposta: arran de les al·legacions formulades en els tràmits d'audiència a les entitats interessades i d'informació pública, se suprimeix l'article 6.

5. Observació: Article 7. Arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Estimem molt necessari que algun apartat d'aquest article estableixi l'Arxiu Nacional de Catalunya i la Xarxa d'Arxius Comarcals de la Generalitat de Catalunya com la infraestructura natural pública d'acollida de tots els fons i documents relacionats amb la conservació de la memòria democràtica que el Memorial Democràtic, com a resultat de la seva activitat, vagi aplegant.

Resposta: no s'accepta l'observació. La tècnica normativa emprada per redactar l'Avantprojecte normatiu ha estat limitar la regulació dels aspectes relatius a aquest tipus de documents al mínim imprescindible per protegir aquells documents que, per la seva antiguitat, no tenen encara la consideració de patrimoni documental i queden, per tant, fora de l'àmbit d'aplicació de la normativa per la qual es regeix aquest patrimoni. Pel que fa als aspectes als quals resulta aplicable la normativa vigent en matèria de patrimoni documental i d'arxius i gestió de documents, s'hi fa una remissió. L'Avantprojecte de llei que es proposa no té per objecte regular les funcions dels diferents arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya, ni aspectes organitzatius en l'àmbit dels arxius, ni afectar els principis arxivístics, ni efectuar cap modificació de la normativa vigent en matèria d'arxius i gestió de documents. Per qüestions de tècnica normativa, la regulació dels centres de dipòsit dels documents s'ha d'establir en la normativa en matèria d'arxius i gestió de documents.

6. Observació: Article 7. Arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica.

Per tal d'evitar confusions, cal eliminar la paraula "arxius" d'aquest article. La nostra proposta de nou redactat de l'enunciat seria la següent: "Fons documentals i documents per a la recuperació de la memòria democràtica".

Resposta: s'accepta l'observació. Per tal que no es produeixi la confusió al·legada pel Departament de Cultura, s'elimina el terme "arxiu/s" del text de l'Avantprojecte, i es manté únicament per als supòsits de referències normatives.

Per fer referència a l'organisme o la institució des d'on es fan específicament funcions d'organització, de tutela, de gestió, de descripció, de conservació i de difusió de documents i fons documentals s'empra l'expressió "centre/s d'arxiu", la qual ha estat proposada pel mateix Departament de Cultura en l'observació 21, relativa a l'article 33 de l'Avantprojecte de llei. Per fer referència als documents aplegats en fons o conjunts de fons documentals s'empra el terme "document/s".

7. Observació: Article 7. Apartat 1.

Proposem el següent redactat alternatiu: "Als efectes d'aquesta llei, s'entén per fons documentals i documents per a la recuperació de la memòria democràtica aquells que estan inclosos en la definició de l'art. 19.1 de la llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, que continguin informació i es puguin utilitzar com a testimoni i prova de fets ocorreguts durant el període que comprèn la Segona República, la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil, i per construir la memòria democràtica".

12

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 12 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Resposta: no s'accepta l'observació. L'article 19.1 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, esmentat en la redacció proposada defineix el concepte de "document", però no de "fons documental", motiu pel qual el redactat proposat no és correcte.

8. Observació: Article 7. Apartats 2 i 3.

Cal valorar si aquests apartats són innecessaris i reiteratius respecte de la llei del patrimoni cultural català. En el cas de l'apartat 3, no s'entén a quins documents es refereix.

A més, a l'apartat 3, el nom correcte del Consell és "Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental" que és la denominació actual modificada per l'article 5 de la Llei 20/2015, de 29 de juliol, de modificació de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents. DOGC núm. 6927 de 4 d'agost de 2015.

Resposta: El període a què fa referència la memòria democràtica abasta els anys 1931-1980. Per tant, part de la documentació generada en aquest període té la consideració de patrimoni documental, i d'altra no (com ara els documents per a la recuperació de la memòria democràtica produïts o rebuts per una persona física que tinguin menys de cent anys d'antiguitat). Els apartats 2 i 3 regulen aquesta particularitat. En cas que, per la seva rellevància, alguns documents haguessin de formar part del patrimoni documental, caldria procedir de la manera establerta a la lletra e) de l'article 19.2.

Per tal que tots els documents per a la recuperació de la memòria democràtica quedin degudament protegits, i atès que bona part dels ciutadans i de les ciutadanes desconeixen els preceptes adreçats a protegir aquest tipus de patrimoni i cal facilitar-los el coneixement i la comprensió de la normativa, es considera necessari fer-hi referència mitjançant aquests apartats.

S'accepta l'esmena relativa a la denominació del Consell. L'apartat 3 de l'actual article 6 queda redactat de la manera següent:

"3. Els documents no compresos en les lletres a) a d) de l'article 19.2 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, que pels seus valors i la seva rellevància per a la recuperació de la memòria democràtica hagin de fer part del patrimoni documental de Catalunya, s'hi han d'integrar per resolució de la persona titular del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de patrimoni cultural, amb l'informe previ del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental, d'acord amb l'establert a la lletra e) de l'article 19.2 esmentat."

9. Observació: Article 7. Apartat 4.

Suprimir "de Catalunya".

Resposta: s'accepta l'observació. L'apartat 4 de l'actual article 6 queda redactat de la manera següent:

"4. L'establert a la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents és aplicable als documents per a la recuperació de la memòria democràtica de titularitat pública i als de titularitat privada que integren o poden integrar el patrimoni documental de Catalunya."

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

10. Observació: *Article 7. Apartat 5.*

Proposem eliminar-lo o si més no suavitzar-lo amb una fórmula del tipus "ha de prioritzar, en la mesura dels seus mitjans".

Resposta: no s'accepta l'observació. Atesa la competència superior que correspon a l'Administració de la Generalitat en les tasques de protecció i difusió del patrimoni documental, atribuïdes per la Llei 10/2001, de 13 de juliol, i la importància d'aquest patrimoni per a la societat catalana del present i del futur, es considera necessari que l'Administració de la Generalitat lideri, sense matisos, aquestes actuacions.

11. Observació: *Article 7. Apartat 6.*

Quan parla de "persones titulars d'arxius" ha de quedar clar que es tracta de persones físiques i jurídiques.

Aquí s'hi pot afegir: "i fomentar, alternativament, l'ingrés dels documents i fons documentals a un centre d'arxiu públic del Sistema d'Arxius de Catalunya".

Resposta: al llarg de tot l'articulat, el terme "persones" inclou tant persones físiques com jurídiques. Només s'ha fet la precisió en alguns supòsits en què s'ha considerat necessari per evitar males interpretacions o en què ha calgut fer un reconeixement exprés com a víctimes especialment damnificades.

D'altra banda, la referència a la possibilitat que les persones privades puguin ingressar fons en arxius públics s'ha inclòs als actuals articles 6.7 i 7.8.

12. Observació: *Article 7. Apartat 7.*

Proposem la següent redacció alternativa: "7. La Generalitat, d'acord amb les seves disponibilitats pressupostàries, ha de promoure l'enriquiment del patrimoni documental relacionat amb el foment de la memòria democràtica, preferentment mitjançant la donació i llegat, i alternativament amb l'obtenció d'una còpia, dels fons documentals i documents per a la recuperació de la memòria democràtica que es trobin en institucions públiques o de titularitat privada, nacionals o estrangeres".

Resposta: s'accepta parcialment l'observació. L'apartat 7 de l'actual article 6 queda redactat de la manera següent:

"7. La Generalitat, d'acord amb les seves disponibilitats pressupostàries, ha de promoure l'enriquiment del patrimoni documental mitjançant la compra, la donació, el llegat, la cessió en comodat o l'ingrés per qualsevol altre títol, o l'obtenció d'una còpia, de documents per a la recuperació de la memòria democràtica que es trobin en institucions públiques o de titularitat privada, nacionals o estrangeres."

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

13. Observació: Article 7. Apartat 9.

Proposem el següent redactat alternatiu: "La Generalitat de Catalunya ha de promoure la inclusió dels fons documentals i documents per a la recuperació de la memòria democràtica en el Cens d'Arxius de Catalunya i l'Inventari del Patrimoni Cultural Català prevists en la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, i la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català".

Resposta: s'accepta parcialment l'observació. L'apartat 9 de l'actual article 6 queda redactat com s'indica a continuació. Aquest precepte reproduceix, al més literalment possible, l'establert a l'article 24.1 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, amb la finalitat de no modificar les previsions de la normativa en matèria de patrimoni cultural i d'arxius i gestió de documents.

"9. L'Inventari del Patrimoni Cultural Català, regulat per l'article 60 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, ha d'incloure el cens dels arxius que conserven documents per a la recuperació de la memòria democràtica integrants del patrimoni documental de Catalunya."

14. Observació: Article 8. Dret d'accés als documents. Apartat 2.

En termes generals, considerem que caldria desenvolupar i clarificar més aquest article.

En aquest sentit, respecte de l'apartat 2, es proposa la supressió de la frase "a aquests efectes, pot accedir a les dades personals de terceres persones que figurin en dits documents, sense subjecció als terminis establerts a l'article 36 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol" atès que l'article 26 de la Llei 10/2001 estableix un termini màxim d'exclusió de consulta de 30 anys, llevat que una llei estableixi un termini superior. Atès el marc temporal de l'avantprojecte de llei de la memòria democràtica ens remuntem a fets que superen els esmentats 30 anys de forma que, a efectes pràctics, aquesta disposició no serà aplicable.

Resposta: no s'accepta l'observació. D'acord amb l'article 36 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, en cas de documents que contenen dades personals que puguin afectar la seguretat, l'honor, la intimitat o la imatge de les persones, com a norma general, i llevat que la legislació específica disposi una altra cosa, poden ésser objecte de consulta pública amb el consentiment dels afectats o quan hagin passat vint-i-cinc anys d'ençà de la seva mort o, si no se'n coneix la data, cinquanta anys d'ençà de la producció del document. L'actual article 7 de l'Avantprojecte permetrà que les víctimes puguin accedir a les dades de terceres persones contingudes en un document que faci prova de la seva victimització, i que no serien accessibles si s'apliqués el precepte esmentat.

15. Observació: Article 8. Apartat 3.

Proposem el següent redactat alternatiu de la segona part: "Per tal de permetre-hi l'accés, la Generalitat de Catalunya podrà disposar el dipòsit temporal dels fons i documents en un arxiu públic del Sistema d'Arxius de Catalunya, d'acord amb l'establert a l'article 13.c) de la Llei 10/2001, de 13 de juliol".

Resposta: no s'accepta l'observació. L'Avantprojecte remet a l'establert a l'article 13.c) de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, i a aquest efecte s'ha establert un redactat que reproduceix al

15

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 15 de 152

1446

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

més literalment possible dit precepte, per tal de no afectar la regulació en matèria d'arxius i documents.

16. Observació: *Article 9. Banc de la Memòria Democràtica.*

Tal com està redactat, aquest banc dona peu a la constitució d'un nou arxiu, envaint les competències legalment atribuïdes a la Direcció general del Patrimoni Cultural, l'Arxiu Nacional de Catalunya i la Xarxa d'Arxius Comarcals. Tècnicament, a més, la creació d'un arxiu temàtic en una matèria de la qual tots els arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya conserven informació és particularment inconvenient.

Resposta: arran de les observacions formulades en els informes sol·licitats durant la tramitació del procediment, l'article 8.1 queda redactat de la manera següent:

"1. L'Administració de la Generalitat reuneix i posa a l'abast de la ciutadania bases de dades de la seva titularitat, així com bases de dades i recursos d'informació d'altres administracions públiques i persones físiques i jurídiques, públiques i privades, en matèria de memòria democràtica, i en possibilita la cerca integrada i la visualització de continguts, per tal de facilitar l'accés de la ciutadania a la informació i el coneixement dels fets històrics vinculats amb la memòria democràtica.

2. Les dades referents a persones físiques han d'incloure les variables gènere (home, dona o persona no binària) i sexe (masculí o femení)."

17. Observació: *Article 9. Apartat 1.*

Proposem el següent redactat alternatiu, en la línia que el Banc limiti les seves funcions a les d'informació: "El Banc de la Memòria Democràtica reuneix la informació sobre els documents i fons documentals d'interès per a la recuperació de la memòria democràtica conservats o gestionats per la Generalitat de Catalunya i per altres administracions i persones físiques i jurídiques, públiques i privades. Integra també les bases de dades de titularitat de l'Administració de la Generalitat en la seva tasca de recuperar la memòria democràtica i restituir les víctimes".

Resposta: s'accepta parcialment l'observació. L'apartat 1 de l'article 8 queda redactat com s'ha indicat en l'observació anterior.

18. Observació: *Article 9. Apartat 3.*

1. Proposem el següent afegit final [rere "L'Administració de la Generalitat ha d'impulsar la preservació i el desenvolupament del Banc de la Memòria Democràtica"]: "i establir la normativa i la metodologia per al compartiment de les dades aplegades per les diferents administracions i titulars dels fons documentals i documents que s'hagin d'incloure".

Resposta: arran de les observacions formulades en els informes sol·licitats durant la tramitació del procediment, se suprimeix l'apartat 3 de l'actual article 8.

16

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 16 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

19. Observació: *Article 13. Reparació jurídica de les víctimes de la dictadura franquista.*

- Els apartats 1 i 2 realitzen una ampliació de la feina que fins ara fa l'Arxiu Nacional de Catalunya en relació a les dades dels Sumaríssims a tots els procediments judicials de caràcter polític que no sabem si serà sostenible amb els mitjans amb els que disposem.

- Així mateix, en aquest apartat caldria valorar les accions que desenvolupen alguns arxius comarcals i, especialment, els arxius històrics de Girona, Lleida i Tarragona, però també altres arxius comarcals, estan relacionades en proveir testimoni documental per la reparació jurídica o administrativa de les víctimes de la dictadura franquista.

Resposta: s'accepta l'observació. Cal aclarir que l'actual article 12 té per objecte transcriure el contingut de la Llei 11/2017, del 4 de juliol, de reparació jurídica de les víctimes del franquisme. Durant la redacció del precepte es van detectar errades en la citació de les normes esmentades a l'apartat 1 de dita disposició, de manera que s'ha aprofitat l'avinentesa per efectuar-ne l'esmena corresponent. Atesa la dificultat per conèixer la normativa d'aquest període històric, i la possibilitat que existeixi alguna altra disposició a la qual la Llei 11/2017 no hagués fet referència, es va optar per afegir una menció a alguna altra possible norma amb la mateixa finalitat, per tal d'evitar que un error en la redacció de la norma tinguí com a efecte una discriminació de les possibles víctimes, atesa la naturalesa reparadora de la Llei esmentada. El precepte no té com a finalitat "ampliar la feina" de l'Arxiu Nacional de Catalunya, ja que hores d'ara no s'ha trobat cap altra norma al marge de les esmentades en la Llei 11/2017, del 4 de juliol.

Amb la finalitat de millorar la redacció, l'apartat 1 de l'actual article 12 queda redactat de la manera següent:

"1. L'Administració de la Generalitat, mitjançant l'Arxiu Nacional de Catalunya, ha d'elaborar i fer pública la llista dels processos instruits i de les sentències adoptades d'acord amb el Ban del 28 de juliol de 1936; el Decret número 79, del 31 d'agost de 1936; el Decret número 55, de l'1 de novembre de 1936; la Llei del 2 de març de 1943; el Decret llei del 18 d'abril de 1947; el Decret 1794/1960, del 21 de setembre; el Decret llei 10/1975, del 26 d'agost, i altres normes aprovades amb la mateixa finalitat aplicades per reprimir idees i actes en defensa de la Segona República o de lluita contra la dictadura franquista, en què constin el número de procediment, la persona física o jurídica encausada i la condemna imposada."

Pel que fa a la valoració de les actuacions dutes a terme per altres arxius, cal tenir en compte que l'article 12 té com a finalitat recollir la regulació actualment establerta a la Llei 11/2017, del 4 de juliol, amb la finalitat de reparar jurídicament les víctimes de processos il·legals. El 13 d'abril de 2022 es va sol·licitar al Departament de Cultura que formulés una proposta de redactat respecte aquest aspecte.

20. Observació: *Article 31. Comitè Tècnic Assessor per a la Recuperació i la Identificació de les Persones Desaparegudes durant la Guerra Civil i la Dictadura Franquista. Apartat 3.*

Proposem la següent redacció alternativa del punt b): "Sis persones professionals o acadèmiques de prestigi reconegut en l'àmbit, respectivament, de l'arqueologia, l'antropologia física, la medicina forense, la història contemporània, el dret i la gestió arxivística".

17

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 17 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Resposta: no s'accepta l'observació. En les reunions del Comitè es tracten temes com ara l'evolució de les inscripcions en el Cens de persones desaparegudes, l'evolució del Mapa de fosses i dels treballs tècnics per a la documentació de fosses, les actuacions en fosses efectuades i la previsió de noves intervencions, l'evolució de l'elaboració de perfils genètics de familiars, o el nombre d'individus exhumats identificats i de restes retornades als familiars. Per aquest motiu, considerem que el perfil proposat no s'adiu amb les funcions de l'òrgan col·legiat.

21. Observació: *Article 33. Foment de la recerca i la divulgació de la memòria democràtica. Apartat 3.*

Proposem interpolar: "dels centres d'arxiu".

Resposta: s'accepta l'observació. L'apartat 3 de l'article 33 queda redactat de la manera següent:

"3. La Generalitat ha de promoure la participació de les universitats, els centres d'arxiu, els centres de recerca i les entitats memorialistes, especialment mitjançant el foment de la recerca; la difusió dels seus resultats a través de publicacions, materials audiovisuals i altres mitjans de difusió; i la realització de congressos, jornades i altres trobades de tipus divulgatiu en matèria de memòria democràtica."

22. Observació: *Article 48. Simbologia franquista i enaltiment del franquisme. Apartat 3.*

Considerem que cal explicitar les expressions de caràcter públic, particularment a les institucions, que si apareixen en el règim sancionador.

Resposta: la redacció de l'observació no permet interpretar a què es refereix. El 13 d'abril de 2022 es va sol·licitar al Departament de Cultura que formulés una proposta de redacció.

23. Observació: *Article 51. Relacions amb els ens locals.*

1. *En cas de discrepància sobre la retirada de simbologia franquista entre el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i un ens local respecte del qual s'hagi iniciat el procediment de retirada de conformitat amb l'article 49.4, aquests poden acordar crear una comissió de col·laboració.*

2. *La comissió de col·laboració ha d'estar composta per dues persones en representació de cadascuna de les dues administracions. La presidència de la comissió correspon a una de les persones que representen el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i té vot diriment en cas d'empat.*

Atès que aquest procediment pot ser objecte de tensions es proposa que en cas de discrepància es sol·liciti informe no vinculant al Consell Assessor del Patrimoni Cultural Català de forma que les parts puguin disposar d'informació qualificada d'un òrgan col·legiat extern i que amb la seva composició àmplia i experta que els pot servir en la resolució del cas. L'actual redacció deixa la decisió final al Departament competent en matèria de

18

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 18 de 152

1449

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

memòria democràtica el que, al capdavant, pot ser interpretat com a una imposició de la Generalitat al municipi.

Resposta: : arran de les al·legacions formulades en els tràmits d'audiència a les entitats interessades i d'informació pública, se suprimeix l'article 51.

24. Observació: Article 58. *Relacions de col·laboració en l'àmbit de l'Administració de la Generalitat en matèria de memòria democràtica. Apartat 1.*

A la b) proposem substituir "arxius i fons documentals" per "fons documentals i documents" o "fons i documents". Potser caldria afegir: "per a l'ingrés [recuperació], protecció [conservació] i difusió dels fons documentals (...)".

Resposta: arran de les al·legacions formulades en els tràmits d'audiència a les entitats interessades i d'informació pública, se suprimeix l'article 58.

25. Observació: Article 61. *Funcions i facultats del Memorial Democràtic. Apartat 1.*

Proposem la següent redacció alternativa de l'apartat d) "Cercar i generar, amb mitjans propis o aliens, les referències documentals i la informació que nodreix i preserva la memòria del període objecte de l'activitat del Memorial Democràtic".

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que l'objectiu del Banc de la Memòria Democràtica és que els documents es puguin consultar on line mitjançant aquest repositori, i no únicament la referència.

26. Observació: Article 63. *Junta de Govern del Memorial Democràtic.*

Caldria valorar una representació territorial dels arxius en la línia de proveir una visió territorial dels arxius del Departament de Cultura i, així, reforçar, la figura de l'Arxiu Nacional amb una visió territorial. Per tant, entendria adequat que també hi formés part un representant de la Xarxa d'Arxius Comarcals de Catalunya, sigui el Cap del Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals o un director/a d'un arxiu comarcal. La nostra proposta de redactat seria:

"La Junta de Govern és integrada per la presidència, que correspon a la presidència del Memorial Democràtic, per la vicepresidència i per les vocalies, que són designades de la manera següent:

- a) Dues persones membres nomenades pel Govern de la Generalitat, a proposta del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica.*
- b) Vuit persones membres nomenades pel Parlament d'entre professionals de prestigi reconegut en la matèria pròpia d'aquesta llei, que poden ser membres d'entitats, associacions o plataformes en defensa de la memòria antifeixista.*
- c) La direcció del Museu d'Història de Catalunya.*
- d) La direcció de l'Arxiu Nacional de Catalunya.*
- e) La presidència de l'Institut Català de les Dones.*
- f) Una persona representant del Consell Assessor del Memorial Democràtic.*
- g) Una persona representant del Consell de Participació del Memorial Democràtic.*

19

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 19 de 152

1450

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

h) Una persona representant de la Xarxa d'Arxius Comarcals de Catalunya.

Resposta: s'accepta l'observació. L'apartat 2 de l'actual article 61 queda redactat de la manera proposada pel Departament de Cultura.

27. Observació: Article 76. Règim jurídic. Apartat 4.

Proposem substituir "arxius i fons documentals" per "fons documentals i documents" o "fons i documents".

Resposta: s'accepta parcialment l'observació. L'apartat 4 de l'actual article 74 queda redactat de la manera següent:

"4. La producció de danys en documents per a la recuperació de la memòria democràtica i l'incompliment dels deures i les obligacions referents a aquests, quan tinguin la consideració de patrimoni documental, són sancionats en els termes que estableix la normativa en matèria de patrimoni cultural i d'arxius i gestió de documents i, si escau, la normativa penal."

28. Observació: Disposició addicional tercera. Apartat 6.

Proposem la redacció alternativa parcial següent: "... reunir la informació sobre els fons documentals (...), així com també les referències sobre fons documentals gestionats per altres institucions (...)"

Resposta: arran de les observacions formulades en els informes sol·licitats durant la tramitació del procediment, se suprimeix l'apartat 6 de la disposició addicional esmentada.

e) Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori

El 12 d'abril de 2022, el Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori va formular les observacions següents:

1. Observació: Relacionada amb l'article 42. Catàlegs de paisatges: l'avantprojecte planteja l'elaboració dels catàlegs des del Departament competent en matèria de memòria democràtica amb col·laboració amb l'Observatori del Paisatge, però la competència en elaboració de catàlegs de paisatges és de la DGOTU, a través de la Subdirecció General d'Estratègies Territorials i Paisatge d'acord amb l'article 21 del Decret 246/2021, de 22 de juny, manera que l'article 42 de l'avantprojecte hauria de plantejar l'elaboració dels catàlegs de paisatges des del nostre Departament i en col·laboració amb el Departament competent en matèria de memòria democràtica.

Resposta: s'accepta l'observació. Per tal d'evidenciar que el concepte de "catàleg del paisatge" és diferent del concepte de "catàleg dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya", se substitueix aquesta darrera denominació per "Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya".

En conseqüència, els actuals articles 43 i 48.1 queden redactats de la manera següent:

20

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 20 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

"Article 43. Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya

1. El Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya té com a finalitat identificar els Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya; descriure llurs valors, fragilitats i riscos vinculats; i proposar els criteris de preservació, gestió i promoció, així com els criteris i les mesures generals a integrar en les polítiques de memòria democràtica i altres polítiques territorials i sectorials amb incidència directa o indirecta sobre el paisatge.

2. Correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica elaborar el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya, en col·laboració amb l'Observatori del Paisatge.

3. Correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica aprovar el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya, amb els tràmits previs d'informació pública i de consulta als ens locals i a les organitzacions econòmiques i socials concernides i a la resta de persones interessades.

4. El Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya té, com a mínim, el contingut següent:

- a) Identificació dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya.
- b) Informació dels criteris de memòria democràtica que en justifiquen la identificació (rellevància, context històric, etc.).
- c) Caracterització dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya (valors materials i immaterials, dinàmiques, fragilitats, riscos, etc.).
- d) Identificació dels elements i dels Espais de Memòria Democràtica de Catalunya presents en els Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya.
- e) Delimitació i caracterització cartogràfica.
- f) Proposta de mesures i accions per a la gestió del paisatge i del patrimoni de memòria democràtica, així com les mesures i les accions per integrar els Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya, mitjançant els diferents plans, programes i altres actuacions, en les polítiques de memòria democràtica i, en general, en altres polítiques territorials i sectorials amb incidència directa o indirecta sobre el paisatge."

"Article 48. Instruments d'ordenació del territori, urbanisme i medi ambient

1. 1. Per tal de garantir una preservació adequada de llurs valors i caràcter, els instruments de planificació territorial i el planejament urbanístic poden integrar els Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya inclosos en el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya i, si s'escau, les determinacions dels plans de gestió dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya."

[...]

S'esmena la referència que apareix a l'exposició de motius, de la manera següent: "Es regula el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya, com a document que identifica els paisatges esmentats i llurs valors actuals i potencials."

2. **Observació:** Relacionada amb l'article 47. Emissió d'informe preceptiu: considerem que el termini d'emissió d'informes hauria de ser el mateix que tenen altres departaments de la

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Generalitat per a emetre els seus informes preceptius quan es sol·liciten en la tramitació d'instruments de planificació territorial i el planejament urbanístic (1 mes).

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que no seria possible emetre l'informe en un termini inferior a l'establert.

3. Observació: Relacionada amb l'article 26.3. Mapes de localització: l'avantprojecte planteja que les persones propietàries, titulars d'altres drets reals o simples posseïdors de les àrees incloses en els mapes on es localitzen o, d'acord amb les dades disponibles, es presumeix que es poden localitzar restes de persones han de preservar-les apropiadament de conformitat amb el que estableixen les diferents figures del planejament urbanístic i de l'ordenació del sòl.

Creiem que l'afectació de drets a les persones abans referides no es pot basar en una presumpció de localització de restes sinó en la certesa de que hi són per les conseqüències que a través dels instruments de planejament i ordenació se'ls pot arribar a traslladar per preservar les zones. Així doncs, caldria repensar aquest fet d'afectar drets o imposar obligacions en base a una presumpció.

Resposta: no s'accepta l'observació. L'esment a la "presumpció" de l'existència d'una fossa en una determinada àrea no fa referència a una mera possibilitat hipotètica, sinó al fet que es disposa d'evidències que porten a concloure que en un determinat indret es troba una fossa. Ara bé, la certesa de la seva existència no es farà palesa fins al moment en què es dugui a terme una intervenció i apareguin les restes. Atès que en el Mapa de fosses (el qual és de consulta pública) hi ha registrades actualment més de 700 fosses, en les quals hi ha referenciats 13.204 individus, s'evidencia la impossibilitat d'efectuar intervencions en totes elles a curt termini. Un dels supòsits en què caldrà intervenir és en aquells casos en què calgui dur a terme una actuació que afecti els terrenys on s'hagi localitzat una fossa. Per aquest motiu s'estableixen certes obligacions per a les persones titulars dels terrenys.

L'ús del verb "presumir" es justifica perquè és el mateix terme emprat en l'article 49 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, el qual estableix que "es consideren espais de protecció arqueològica els llocs que no han estat declarats d'interès nacional on, per evidències materials, per antecedents històrics o per altres indicis, es presumeix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques". S'empra el mateix terme perquè la interpretació de les normes amb finalitat anàloga sigui homogènia.

L'adopció de mesures de protecció de les àrees on es localitzen fosses es justifica per evitar que un tractament inadequat de les restes en produeixi la degradació de l'ADN, fet que impediria la identificació de les restes.

2. Audiència a les entitats interessades.

D'acord amb el que disposa l'article 36.4 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern, l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya va ser sotmès a tràmit d'audiència de les entitats interessades, per un termini de quinze dies hàbils. Les notificacions es van trametre el 26 d'abril de 2022. Dins el termini corresponent, van formular al·legacions les entitats següents:

22

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 22 de 152

1453

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- Associació Ateneu Memòria Popular
- Associació Catalana de Municipis i Comarques
- Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
- Federació d'Ateneus de Catalunya
- Federació de Municipis de Catalunya
- Fundació Cipriano Garcia (CCOO)
- UGT

Fora de termini, es van rebre les al·legacions de l'entitat següent:

- Comissió de la Dignitat (23.6.2022).

2.1. Associació Ateneu Memòria Popular

1. Al·legació: Celebrem que l'àmbit temporal de la llei s'allargui, al menys, fins a una part de la transició (1980). És necessari, però, que el contingut del text legislatiu sigui coherent, i es refereixi de forma efectiva també al darrer període del franquisme i la transició. En l'actual redacta gairebé no es fa referència a les lluites i represàlies dels anys 60 als 80.

Resposta: l'àmbit temporal de l'Avantprojecte coincideix amb l'establert en la Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic, la qual estableix que "el Memorial Democràtic se centra en l'etapa 1931-1980, és a dir, des de la proclamació de la República fins al primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil". L'Avantprojecte de llei no presenta cap novetat en aquest aspecte.

Tal com s'indica en l'article 1.2, formen part de la memòria democràtica els esdeveniments, les accions, les actuacions i les actituds de lluita en favor de les llibertats, del progrés i la justícia socials, de la llengua i la cultura catalanes i dels drets nacionals dutes a terme per col·lectius, organitzacions polítiques i sindicals, entitats i associacions cíviques i culturals, i altres persones físiques i jurídiques, que van tenir lloc en el període històric que comprèn la Segona República, la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil, sens perjudici que, per mitjà de les actuacions per divulgar i commemorar la memòria democràtica, s'hi incloguin tradicions democràtiques anteriors i posteriors. Així doncs, s'hi inclouen tots els fets que van tenir lloc durant el període 1931-1980, sense que es faci prevaldre el període anterior a 1960 respecte al posterior.

Pel que fa a la referència a la lluita en favor de la democràcia i dels drets les llibertats i contra la dictadura franquista, dita referència apareix una vintena de vegades en l'Avantprojecte de llei.

2. Al·legació: És indispensable considerar com a principi rector de la llei la integritat dels drets reconeguts i la centralitat de les víctimes, persones represaliades i entitats memorialistes i la seva participació efectiva.

Resposta: s'accepta l'observació. Per remarcar aquest aspecte:

23

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 23 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- L'article 2.3 queda redactat de la manera següent:

"3: L'Administració de la Generalitat ha d'adoptar les mesures necessàries per fer efectius, de manera integral:".

- L'article 15.4 queda redactat de la manera següent:

"4. En les actuacions per identificar i reconèixer la condició de víctima, per adoptar mesures de reparació, i en la resta d'actuacions dutes a terme per desenvolupar les polítiques públiques de memòria democràtica, han de tenir un paper preponderant les persones i els col·lectius següents:"

3. Al·legació: La Comissió de Memòria Democràtica no ha de ser un òrgan consultiu més, seria absolutament innecessari. Si es configura com a una mena de comissió de la veritat cal que tingui per objecte el reconeixement institucional de la vulneració de drets fonamentals i la repressió, en cap cas ha de tenir per finalitat establir un "relat oficial". Ha de treballar, de forma independent, per recollir tota la recerca ja feta fins ara per acadèmia, historiadors, administracions locals, etc. Ha de posar les víctimes i represaliades al centre, donar-los veu amb un enfocament de gènere i interseccional. És una comissió de la veritat que arriba tard i, tal i com està configurada, no servirà per cap procés de reconeixement de responsabilitats per part dels perpetradors per tant, ha de servir pel reconeixement institucional i recollida de testimonis de víctimes i represaliades.

Resposta: s'accepta l'observació i se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica. El relator especial sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, Pablo de Greiff, en l'informe de 22 de juliol de 2014, posa de manifest la necessitat que Espanya:

- D'una banda, es doti d'informació oficial sobre els fets esdevenuts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista (com ara el nombre de víctimes, el recurs als treballs forçats, les diferents formes de repressió, la responsabilitat de les empreses privades per la seva participació o complicitat en la violació de drets humans...).

- D'altra banda, es doti d'un mecanisme oficial per a l'esclarament de la veritat, per tal d'"oficialitzar la veritat" i resoldre el problema de l'excessiva fragmentació que caracteritza la construcció de la memòria democràtica a Espanya. Cal centralitzar i analitzar la informació de què es disposa sobre els fets esdevenuts, i fer el reconeixement oficial de dits fets.

El relator considera que el reconeixement dels fets i la responsabilitat i la presentació de disculpes oficials no poden ser un reconeixement genèric, sinó que ha de ser individualitzat, i que té un valor fonamental.

La creació, mitjançant l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica, de la Comissió de Memòria Democràtica tenia per objecte donar compliment, en l'àmbit de Catalunya, a les recomanacions del relator especial de les Nacions Unides, així com a les STC 83/2020 i 139/2020, respecte les funcions d'aquest tipus de comissions. No obstant això, atesa la manca de suport a la creació d'aquesta comissió per part de la ciutadania, posada de manifest en diverses de les al·legacions formulades en el tràmit d'audiència i d'informació pública, i atès que l'article 57.5 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

regula una comissió, a nivell estatal, amb la mateixa finalitat, a la qual es poden adreçar els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que desitgin ser-hi ateses, se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica.

4. Al·legació: Aquest avantprojecte, en cap cas suposa una garantia efectiva del dret a la justícia. Tot aquest apartat suposa, en gran mesura, un exercici retòric per una qüestió evident de manca de competències i de realitat del sistema judicial espanyol. Si realment es volen adoptar, des de Catalunya, polítiques per garantir el dret a la justícia, es proposa la creació d'una oficina d'informació i assistència a les víctimes i represaliades del franquisme i la transició. Ha de proporcionar assistència a les víctimes que reconeix la pròpia llei, amb acompanyament jurídic i psicosocial per proporcionar informació i fomentar que, qui ho vulgui, pugui denunciar els crims de lesa humanitat i les vulneracions de drets fonamentals. Només així es pot propiciar, des de Catalunya, el dret a la justícia negat durant dècades.

Resposta: es comparteix l'observació. Tal com indica l'Associació, la manca de competències de la Generalitat de Catalunya determina la redacció de l'Avantprojecte en aquest aspecte. El servei que es proposa crear ja es preveu en l'Avantprojecte de llei. Tal com s'indica en l'article 9.3 de l'Avantprojecte, relatiu al foment del dret a la justícia, la Generalitat ha de facilitar a les persones interessades informació, ajuda i assistència perquè puguin exercir el dret a la justícia i ha de fer difusió de les actuacions realitzades. Tal com s'indica en la memòria d'impacte que acompanya l'Avantprojecte de llei, el servei es prestarà mitjançant el Servei d'Orientació Jurídica ja existent, de manera que no es crearà una nova estructura administrativa a aquest efecte, sinó que s'emprarà l'estructura ja existent. Val a dir que no es comparteix l'opinió de l'Associació, que considera que l'oficina d'informació i assistència servirà per "garantir el dret a la justícia" de les víctimes, atès que un servei d'assessorament no pot garantir el resultat satisfactori del procés.

5. Al·legació: La reparació i reconeixement dels efectes dels Tribunals és absolutament insuficient. Es preveu únicament pels represaliats per tribunals catalans, excloent, així, gran part de les persones represaliades per altres tribunals com el TOP o persones que van ser jutjades en altres ciutats fora de Catalunya.

Resposta: no s'accepta l'observació, ja que el contingut d'aquesta excedeix de l'àmbit competencial que abasta l'Avantprojecte de llei estudiat. Aquest aspecte ha estat objecte de regulació per la Llei (estatal) 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica.

6. Al·legació: La definició de víctima segueix sent insuficient. En primer lloc, caldria parlar de persones represaliades, no només víctimes. Tot i que incorpora nous grups i amplia la definició, segueix tenint mancances que cal esmenar.

Resposta: no s'accepta l'observació. La definició que consta en l'Avantprojecte de llei es correspon amb l'establerta en la Declaració sobre els principis fonamentals de justícia per a les víctimes de delictes i de l'abús de poder (A/RES/40/34, 1985), aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el novembre de 1985; i en la Resolució 60/147, aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides, de 16 de desembre de 2005.

25

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 25 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

D'acord amb la definició establerta, es consideren víctimes "les persones que, en el territori de Catalunya, hagin sofert danys, individualment o col·lectivament, incloses lesions físiques o mentals, sofriment emocional, pèrdues econòmiques o menyscabament substancials dels seus drets fonamentals, com a conseqüència d'accions o omissions que constitueixin una violació manifesta de les normes internacionals de drets humans o una violació greu del dret internacional humanitari en el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil". La definició, per tant, inclou no només les persones que van morir, sinó també les que van patir qualsevol tipus de dany, inclòs l'emocional, a causa de la repressió exercida contra elles. D'altra banda, no s'indiquen quines són les mancances que cal esmenar.

És necessari que la definició establerta en l'Avantprojecte de llei sigui coherent amb el dret internacional vigent, per tal d'assegurar que es respecti i es doni compliment a la normativa sobre drets humans i al dret internacional humanitari, que totes les víctimes rebin la protecció que els proporciona la normativa esmentada, i que no es creïn dues categories de víctimes amb diferents nivells de protecció.

7. Al·legació: És urgent i vital que es dugui a terme la identificació, recuperació i resignificació de les fosses. Tot i així, és indispensable la previsió d'un protocol d'acompanyament psicosocial a víctimes i familiars així com assegurar (actualment no ho fa) que tot el procés d'obertura de fosses anirà estretament lligat a la judicialització de les troballes, al tractar-se de proves de crims de lesa humanitat o crims de guerra que hauran de ser degudament documentats, comunicats i denunciats a la justícia.

Resposta: el que es proposa ja consta en l'Avantprojecte de llei. L'Avantprojecte de llei disposa de diverses previsions relatives a la comunicació a l'autoritat judicial dels indicis de Comissió d'il·lícits penals. En aquest sentit, trobem l'article 10¹, l'article 27.10², l'article 28.1³ i l'article 28.4⁴. Així mateix, pel que fa a l'acompanyament psicosocial, l'article 26.9 estableix que "Durant els procediments de recuperació, identificació i destinació final de les restes de persones desaparegudes, cal respectar en tot moment el dret a la intimitat, la dignitat, les

¹ "La Generalitat ha de denunciar als Mossos d'Esquadra, la Fiscalia i l'autoritat judicial competent l'existència d'indis de comissió d'il·lícits penals que s'apreciïn arran de la localització i identificació de restes de persones desaparegudes i de la realització de la resta d'investigacions a què fa referència aquesta llei".

² "La conducció i el trasllat de restes humanes com a conseqüència dels procediments de localització o per troballa casual s'han d'efectuar de conformitat amb l'establert en la normativa sobre policia sanitària mortuòria i s'han de comunicar prèviament al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, sens perjudici del que l'autoritat judicial pugui disposar".

³ "L'Administració de la Generalitat ha de comunicar a l'autoritat judicial competent les troballes de restes de persones desaparegudes".

⁴ "L'Administració de la Generalitat ha d'elaborar i difondre entre les forces i els cossos de seguretat, altres cossos competents en la inspecció i protecció del patrimoni cultural i el medi ambient, el personal de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments, la fiscalia i els òrgans judicials, un protocol d'actuació en cas de troballes de restes que puguin correspondre a les persones desaparegudes a què fa referència l'article 24".

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

conviccions religioses, filosòfiques o culturals i el dolor dels familiars, a qui s'ha de procurar l'acompanyament".

8. Al·legació: L'educació és un dels àmbits essencials on aquesta llei pot tenir un impacte efectiu en polítiques de memòria. És indispensable que la memòria arribi a les aules i universitats com a garantia de no repetició, però l'actual redactat presenta encara clares deficiències per a poder fer-ho efectiu.

Resposta: es comparteix l'opinió que l'educació és essencial en aquest àmbit. Per aquest motiu, l'Avantprojecte ja inclou un article, el 35, per tal que s'inclogui el coneixement de la memòria democràtica en el currículum de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria, el batxillerat, la formació professional i l'educació permanent de les persones adultes; per dotar el professorat d'eines conceptuals i metodològiques adequades, i actualitzar científicament, didàctica i pedagògica el tractament escolar de la memòria democràtica; per impulsar el coneixement de la memòria democràtica als estudis universitaris i en la formació del personal al seu servei. Així mateix, s'estableixen mesures per incloure la memòria democràtica en les polítiques i els programes per a la pau i els drets humans que desenvolupi en els àmbits d'educació, justícia, cultura i cooperació, i en qualsevol altre àmbit pertinent, si escau.

9. Al·legació: Aquesta llei ha de servir per dotar d'estructura i suport a les entitats memorialistes que porten dècades fent un servei públic que l'administració no ha assumit. Actualment, la situació estructural i econòmica de les entitats memorialistes és molt precària i la llei ha de servir per assegurar la seva continuïtat i canvi generacional a través del registre d'entitats però també de mesures que facilitin un suport estructural a les mateixes.

Resposta: es comparteix l'opinió. Per aquest motiu, l'Avantprojecte inclou un títol dedicat a les entitats memorialistes.

10. Al·legació: És especialment preocupant el buidat de contingut del Memòria Democràtic (MD) que preveu la llei. Justament, reivindicuem que el MD ha de ser un òrgan rellevant, independent i estable per assegurar l'execució de les polítiques públiques que dissenyin els governs, sense que es vegi afectat per canvis polítics. En aquest sentit, es proposa que la figura de direcció sigui escollida per concurs públic i que el MD respongui al Parlament i no al Govern.

Resposta: en l'al·legació no s'exposa per quin motiu es considera que el Memorial Democràtic es buida de contingut, ja que no s'indica quines competències de què disposa actualment no es preveu en l'Avantprojecte de llei. Les funcions del Memorial Democràtic no s'han modificat respecte les establertes en la Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic.

11. Al·legacions en relació amb l'exposició de motius:

El preàmbul, com a declaració d'intencions és molt important. L'actual és massa llarg i en canvi exclou qüestions essencials:

i. És greu que no s'esmenti les institucions de la República (i el seu govern legítim), els

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

sectors que van conspirar per enderrocar-la, a més a més del suport del règim nazi i feixista.

ii. Quan es parla del "suport més conservador de la societat de l'època" no es pot obviar: el nacionalcatolicisme, les forces econòmiques que el van finançar, i el suport internacional de les forces de Hitler i Mussolini, fent de la Guerra d'Espanya el preludi de la Segona Guerra Mundial, com han acreditat els principals historiadors del segle XX.

iii. paga la pena introduir el concepte de Guerra d'Espanya, com a mínim en aquesta part preliminar per tal de vincular-la a la Segona Guerra Mundial. Aquest és un tema fonamental per dissenyar el currículum escolar. Si estudiem l'holocaust, hem d'estudiar també l'holocaust espanyol (Paul Preston).

iv. Acabada la guerra, es fa esment de la repressió de la dictadura, però s'ha de posar en valor la no resignació davant la dictadura: fer esment a la resistència republicana als camps d'Europa i després a la guerrilla a casa nostra, els maquis. També s'ha d'incloure la resistència i organització de l'antifranquisme per combatre la dictadura i reconquerir les seves llibertats i la importància de les lluites socials, la del moviment obrer organitzat, la pagesia o el moviment ciutadà, juntament amb els estudiants i forces de la cultura. Milers de persones processades pel TOP.

v. S'ha de deixar constància que el règim franquista va rebre el suport actiu dels EEUU i del Vaticà a partir de la Guerra Freda, anys 50.

vi. En l'apartat on s'enumeren les fites en matèria de memòria a Catalunya, no es fa esment al protagonisme de les entitats memorialistes com actors principals a l'hora d'assolir millores en les polítiques de memòria. Tampoc es fa referència al municipalisme que ha anat fent una sistemàtica tasca de reconstrucció dels espais de memòria local i publicacions que permeten avaluar la dimensió de la lluita contra la dictadura i la justícia social. La Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat és un exemple en aquest sentit.

vii. Estem molt d'acord amb la formulació final d'aquest tram: "Transcorreguda més d'una dècada (...) és necessari refondre, actualitzar i completar la legislació vigent a Catalunya en matèria de memòria democràtica, per continuar i aprofundir en les actuacions dutes a terme per les administracions públiques de Catalunya en aquest àmbit." Caldria afegir: una col·laboració que s'ha d'exercir amb els ens locals i el municipalisme, també amb les entitats memorialistes, establint els plans estratègics locals de memòria democràtica.

viii. Creiem que no té el relleu necessari, tenint en compte que és un dels elements clau d'aquesta llei, la importància d'educar a les noves generacions en el coneixement de les lluites i el combat per les llibertats i la justícia social.

ix. Cal reforçar el concepte d'integralitat del conjunt de drets de les víctimes a la veritat, la justícia, la reparació i la no repetició, entenent-los com un tot.

Resposta: cal tenir en compte que el contingut de les exposicions de motius dels Avantprojectes de llei no pot ser establert lliurement per la unitat impulsora, sinó que dit contingut ve determinat pel mateix ordenament jurídic. En compliment de la normativa vigent, l'exposició de motius de l'Avantprojecte de llei que ara es proposa indica els fonaments jurídics habilitants (apartat I); els motius que n'han originat l'elaboració (apartat II i III); la

28

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 28 de 152

1459

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

incidència en la normativa en vigor (apartat IV); els objectius que es volen aconseguir, els principis i les línies de la regulació per a una comprensió millor del text legal, amb indicació especial dels aspectes més nous (apartat V); i el compliment dels principis de bona regulació (apartat VI). En concret, l'apartat II se centra a fer constar les violacions de les normes internacionals de drets humans i de violacions greus del dret internacional humanitari que es van produir durant el període 1936-1980 i les mancances del procés de la transició a la democràcia efectuat entre el 1975 i el 1980, ja que aquests aspectes són els que motiven que, avui en dia, sigui necessari aplicar la normativa internacional sobre justícia transicional. L'apartat III exposa quina és aquesta normativa, en la qual es fonamenta l'Avantprojecte de llei. En l'apartat V s'explica en què consisteixen els diferents principis de justícia transicional i la manera com l'Avantprojecte de llei els implementa.

Es modifica l'exposició de motius per fer referència a la Primera i la Segona República, ampliar les referències als sectors que van donar suport al cop d'estat. Al llarg de tot l'articulat, s'introdueixen noves referències a la lluita antifranquista, a les entitats memorialistes i als ens locals.

12. Al·legacions sobre l'àmbit d'aplicació i objecte

S'amplia i, sobretot, es concreta de forma homogènia, l'àmbit temporal d'aplicació, establint-la fins a la constitució del primer govern escollit democràticament (abril 1980). Tot i així:

- i. La locució "fins la constitució del primer govern escollit democràticament" és massa llarga per a incloure-la al llarg de tot el text. Es proposa fixar la data concreta (abril de 1980) i explicar la motivació de la mateixa a l'inici.
- ii. Es considera més rellevant la constitució del primer Parlament de Catalunya establert democràticament.

A l'objecte, quan es parla de reconeixement a les víctimes, s'hauria de parlar de reconeixement institucional, doncs és aquest el que manca i és indispensable per assegurar el dret de les víctimes d'una forma integral.

Resposta: el termini temporal establert en l'Avantprojecte de llei prové del termini establert en la Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic, la qual estableix que "el Memorial Democràtic se centra en l'etapa 1931-1980, és a dir, des de la proclamació de la República fins al primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil", i s'ha volgut mantenir en l'Avantprojecte de llei, atès que la fixació de dit àmbit temporal va ser el resultat d'un ampli consens en el seu moment. El termini proposat en l'al·legació formulada suposaria escurçar-lo respecte l'establert actualment. Pel que fa al reconeixement, es pretén que el reconeixement no provingui només de les institucions, sinó del conjunt de la societat.

13. Al·legacions sobre els principis rectors

- i. S'ha d'incloure:
 - a. Integralitat dels drets (els drets a la veritat, justícia reparació i garanties de no repetició només seran garantits si es fa de forma integral).

29

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 29 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

b. Centralitat víctimes, represaliades i entitats memorialistes i participació efectiva

ii. S'hauria d'incloure la definició de Memòria Democràtica a l'inici.

Resposta: s'accepta l'observació:

- L'article 2.3 queda redactat de la manera següent:

"3: L'Administració de la Generalitat ha d'adoptar les mesures necessàries per fer efectius, de manera integral:".

- L'article 15.4 queda redactat de la manera següent:

"4. En les actuacions per identificar i reconèixer la condició de víctima, per adoptar mesures de reparació, i en la resta d'actuacions dutes a terme per desenvolupar les polítiques públiques de memòria democràtica, han de tenir un paper preponderant les persones i els col·lectius següents:"

- Pel que fa a la definició de la memòria democràtica, aquesta ja s'inclou a l'article 1.

14. Al·legacions sobre el dret a la veritat

D.1. Comissió de Memòria Democràtica

És important destacar l'aposta institucional per crear la Comissió de Memòria Democràtica, com un pas clau per avançar en el restabliment del dret a la veritat de les víctimes i del conjunt de la societat catalana. En diverses ocasions experts de Nacions Unides, com el relator especial per la promoció dels drets a la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, o el Grup de Treball sobre Desaparicions Forçades o Involuntàries han instat a les autoritats de l'Estat a atendre de manera urgent les demandes de les víctimes en termes de veritat i establir un mecanisme per fer-lo efectiu.

Tot i així, amb l'actual redactat es pot entendre que es tractarà merament d'un òrgan consultiu i d'experts més. Si és així, és absolutament innecessari, atès que ja existeix la JG del Memorial Democràtic, amb 8 experts nomenats pel Parlament, entre altres. També hi ha el Consell Assessor i el Consell de Participació del Memorial Democràtic i el Comitè de fosses.

En cas que es configuri com una comissió de la veritat, només hi podem donar suport si:

i. És fonamental que en el projecte de llei quedi explicitada la finalitat última d'un reconeixement institucional de les vulneracions de drets humans i de les violacions del dret internacional humanitari ocorregudes durant el marc temporal de la llei. En cap cas pot tenir per objecte la construcció d'un relat oficial.

ii. Imprescindible que el principi de centralitat i participació efectiva de les persones represaliades i víctimes (enteses en el sentit ampli de definició de la llei) se situï com un eix fonamental de la tasca d'aquesta comissió, com a part del procés

30

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 30 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

reparador, tal i com ho ha manifestat Nacions Unides.

iii. No pot suposar obviar tota la política de memòria i tasca historiogràfica feta fins ara. És palès que el treball d'investigació històrica promoguda des de diferents àmbits (acadèmia, moviment memorialista, ens locals, etc.) ha sigut imprescindible en el coneixement i divulgació dels fets, de manera que les seves contribucions han de ser reconegudes en la tasca de la futura Comissió. En aquets ordre d'idees, es percep imprescindible que la Comissió posi en marxa processos de participació àmplia i pluralista en els quals s'escoltin les diferents veus i visions, en primer lloc de les víctimes i represaliades dels crims referits en aquesta llei; així com dels seus familiars, associacions que treballen pels seus drets i per la memòria democràtica, així com investigadors/es acadèmics i ciutadans/es que vulguin contribuir a l'esclariment dels fets. També d'aquells/es que van participar en les accions que són objecte de la llei.

iv. En relació a l'elecció dels membres de la comissió (Article 6.3.) és important que, en el marc del període de postulació i candidatures, les víctimes, entitats memorialistes i demés membres de la societat civil puguin presentar valoracions d'alguns dels candidats per tal de fer arribar la seva veu a les institucions responsables de la seva designació, sota el principi de participació efectiva.

v. La Comissió també ha d'adoptar, com a principi, l'enfocament psicosocial, de manera que les declaracions, versions voluntàries i demés actes públics han de comptar amb un protocol psicosocial que atengui les necessitats de les víctimes, represaliades i les seves famílies, en el marc de les activitats que promogui.

vi. Destaca especialment el reconeixement d'independència de la Comissió, establert a l'Article 6.5. No obstant, com ja hem dit abans, la limitació de les seves funcions a tasques consultives, d'assessorament i anàlisis planteja dubtes sobre l'abast real de treball de la Comissió.

vii. Pel que fa a l'Article 6.2., a més dels col·lectius descrits com a objecte d'especial atenció, cal que la Comissió adopti un enfocament de gènere i interseccional, de manera que en el desenvolupament del seu mandat i de les seves funcions, tinguin en compte les diverses experiències, impactes diferencials i condicions particulars de les persones, poblacions o sectors en condicions de discriminació o vulnerabilitat. Aquest principi ha de ser extensible, no només als continguts d'estudi, sinó també a la pròpia composició dels membres de la Comissió, que es recull en l'Article 6.4.

viii. On diu "El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i els ens que en depenen o hi estan vinculats poden transmetre a la Comissió la informació de què disposin...."

Ha de dir "El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i els ens que en depenen o hi estan vinculats han de transmetre a la Comissió la informació de què disposin...."

ix. És important, també, que en l'establiment del període de mandat d'aquesta Comissió (Article 6.8.), es contempli un període previ de preparació i posada en

31

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 31 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

funcionament, que no es descompti del període total de treball. A més es proposa que no hi hagi un termini limitat a 5 anys, doncs sembla especialment reduït per a la tasca encomanada.

Resposta: s'accepta l'observació. Com s'ha indicat anteriorment, atesa la manca de suport a la creació d'aquesta comissió per part de la ciutadania, posada de manifest en diverses de les al·legacions formulades en el tràmit d'audiència i d'informació pública, i atès que l'article 57.5 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica regula una comissió, a nivell estatal, amb la mateixa finalitat, a la qual es poden adreçar els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que desitgin ser-hi ateses, se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica.

D. 2. Pel que fa la qüestió documental i d'arxius i el Banc de la Memòria Democràtica

Hi ha un problema real en relació a l'accés als arxius i documentació que pot dificultar o inclús, incapacitar la tasca de la comissió de Memòria i que conculca el dret a la veritat i a la informació de la ciutadania. Es proposa:

x. L'Administració de la Generalitat, per tal de satisfer el dret de la ciutadania a accedir a tots els fons documentals que puguin ser útils per esclarir la veritat dels fets esdevinguts durant la Guerra Civil, la dictadura franquista i la transició a la democràcia, i pel coneixement de la memòria democràtica, ha de promoure en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de la present legislació un conveni de col·laboració interadministratiu amb l'Administració de l'Estat per tal de concretar un calendari de desclassificació de tots aquells assumptes, actes, documents, informacions, dades i objectes el contingut dels quals és important per tal de portar a terme la finalitat descrita, tot atenent els Principis de Johannesburg, a les recomanacions de Nacions Unides i a l'Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa, entre d'altres.

xi. En el mateix termini, promoure convenis de col·laboració interadministratiu amb altres institucions públiques i privades per tal d'acordar com s'ha de produir l'accés per part de la ciutadania catalana als seus fons i arxius que puguin ser útils per esclarir la veritat dels fets esdevinguts durant la Guerra Civil, la dictadura franquista i la transició a la democràcia, i pel coneixement de la memòria democràtica, tot atenent que el Dret d'Accés als Arxius i Fons Documentals és un dret fonamental.

xii. No s'especifica quina institució estarà a càrrec del Banc de la Memòria i de quina manera es vincularà o relacionarà amb d'altres institucions com el Memorial Democràtic, la Comissió de Memòria Democràtica o el Comitè Tècnic Assessor per a la Recuperació i la Identificació de les Persones Desaparegudes durant la Guerra Civil i la Dictadura Franquista, entre d'altres.

Resposta: S'accepta parcialment l'observació. L'article 7 queda redactat de la manera següent:

"Article 7. Règim d'accés especial als documents per a la recuperació de la memòria democràtica

32

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 32 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

"1. Les administracions públiques han d'adoptar les mesures necessàries per garantir el dret d'accés als documents per a la recuperació de la memòria democràtica considerats informació pública i als de titularitat privada integrants del patrimoni documental de Catalunya, per tal de satisfer el dret de les víctimes, de les víctimes indirectes i de la ciutadania a esclarir la veritat dels fets esdevinguts durant el període històric a què fa referència la memòria democràtica, i per al coneixement d'aquesta.

"2. Qualsevol persona pot consultar la informació existent en documents per a la recuperació de la memòria democràtica considerats informació pública i als de titularitat privada integrants del patrimoni documental de Catalunya que acreditin la seva condició de víctima d'acord amb aquesta llei. A aquests efectes, pot accedir a les dades personals de terceres persones que figurin en dits documents i que puguin proporcionar informació sobre els fets esdevinguts a la víctima, sense subjecció als tràmits establerts a l'article 31 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, ni a cap altre requisit o termini.

"3. Les persones que tenen la consideració de víctimes indirectes d'acord amb aquesta llei poden consultar la informació existent als documents que acreditin la condició de víctima de la persona el vincle amb la qual els atribueix aquesta consideració en els termes establerts a l'apartat 2, a efectes d'esclarir els fets que van esdevenir a la víctima i de reparació, sempre que la mort o la declaració de mort de la víctima consti inscrita en el Registre Civil o que es pugui presumir per raons biològiques la seva mort, per haver superat la longevitat màxima registrada.

"4. Les persones que duguin a terme una recerca històrica per a la producció i creació literària, artística, científica i tècnica poden sol·licitar accedir a les dades personals de terceres persones que figurin en documents per a la recuperació de la memòria democràtica considerats informació pública i als de titularitat privada integrants del patrimoni documental de Catalunya sense subjecció als tràmits establerts a l'article 31 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, ni a cap altre requisit o termini, quan dites dades personals facin referència a:

"a) Persones que tinguin la condició de víctima d'acord amb aquesta llei, sempre que es tracti d'informació referida als fets victimitzants que els van esdevenir.

"b) Persones que tinguin relació amb els fets victimitzants esdevinguts a víctimes, sempre que es tracti d'informació referida a dits fets.

"c) Autoritats, càrrecs públics, personal al servei d'administracions i ens públics, i altres persones titulars de funcions públiques, sempre que es tracti d'informació referida al desenvolupament de les seves funcions.

"d) Personatges de la història contemporània, sempre que es tracti d'informació referida al seu paper a la història.

"5. Per tal que les persones que desitgin dur a terme una recerca històrica puguin accedir a les dades a què fa referència l'apartat 4, dites persones han de presentar una sol·licitud al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, el qual ha de resoldre prèvia ponderació raonada de l'interès públic en la divulgació de la informació, la rellevància de les dades i la necessitat d'accedir-hi per dur a terme la recerca i per complir la finalitat d'aquesta llei, i els drets de les persones afectades, i cal adoptar les mesures necessàries per minimitzar el dany en el dret de les persones afectades. Per dur a terme aquesta ponderació s'han de tenir en compte, entre d'altres circumstàncies, la pertinença, l'especificitat i la necessitat d'accedir a la informació

33

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 33 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

sol·licitada; les garanties que ofereixi la persona que sol·licita l'accés, atesa la seva trajectòria en l'àmbit de la recerca històrica, de fer un ús adequat de les dades a què accedeixi; i la rellevància i l'interès públic a disposar col·lectivament del resultat de la recerca, als efectes de conèixer la violació de drets humans i del dret internacional humanitari, d'esclarir la veritat dels fets esdevinguts i de recuperar la memòria democràtica de Catalunya. Les sol·licituds s'han de tramitar d'acord amb l'establert a la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, en tot allò que no resulti contrari a les especificitats establertes en aquest article.

"6. La resolució del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha d'autoritzar l'accés, total o parcial, a la informació sol·licitada, o bé denegar-ne l'accés; així com determinar les condicions en què la informació pot ser difosa posteriorment, de conformitat amb la normativa reguladora del dret a la protecció de dades i els drets a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge. En el cas de víctimes mortes, es poden difondre les dades personals que tinguin interès històric i en els altres casos en què siguin d'interès públic. En el cas que estiguin vives, és necessari el consentiment de les víctimes per difondre les seves dades personals identificatives associades a dades personals especialment protegides o a informació relativa al tipus de violència o repressió patida i a la causa d'aquesta que n'afectin l'honor, la intimitat personal i familiar i la pròpia imatge. També es poden difondre, quan sigui d'interès públic, les dades personals d'autoritats i personal al servei d'administracions i ens públics relacionades amb l'exercici de les seves funcions.

"7. Queden excloses del dret d'accés regulat als apartats 2, 3 i 4 les dades genètiques a què fa referència l'article 29.1.

"8. Per tal de permetre l'accés a documents per a la recuperació de la memòria democràtica de titularitat privada integrants del patrimoni documental de Catalunya, les persones que en són titulars tenen dret a dipositar-los temporalment i sense cost en un arxiu públic del Sistema d'Arxius de Catalunya, d'acord amb l'establert a l'article 13.c) de la Llei 10/2001, de 13 de juliol."

- La competència sobre els arxius de l'Administració General de l'Estat correspon a aquesta i la determinació de l'accessibilitat o no a determinats documents titularitat de dita administració no pot ser regulada per un conveni de col·laboració. El dret d'accés a la informació, com a dret de la ciutadania, és objecte de regulació per una norma amb rang de llei, no per conveni. Cal precisar que el dret d'accés a la informació no és un dret fonamental, com s'affirma en les al·legacions presentades.

- No s'especifica quin ens gestiona el Banc de la Memòria pel fet que els aspectes organitzacionals no són objecte de regulació per una norma amb rang de llei, sinó per reglament.

15. Al·legacions sobre el dret a la justícia

Aquesta llei no garanteix en cap cas la consecució del dret a la justícia de les víctimes i represaliades, conculcat durant més de 40 anys de democràcia per l'administració de justícia i l'estat Espanyol. Si bé es tracta principalment d'una qüestió de competències, es proposen les següents esmenes per a que, al menys per part

34

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 34 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

de la Generalitat de Catalunya, es fomenti efectivament aquest dret:

i. Es celebra que es prevegi la facilitació de "informació, ajuda i assistència a les víctimes perquè puguin exercir el dret a la justícia", però no es concreta com aquesta es durà a terme, sent, actualment, mera retòrica. Per a fer efectiva aquesta política es proposa la creació de la Oficina d'informació i assistència a les víctimes i represaliades del franquisme i la transició, com a política real i efectiva de protecció del dret a la justícia de les Víctimes a Catalunya:

a. L'Administració de la Generalitat, a través de la Oficina, ha de facilitar a les persones interessades la informació, l'ajuda i l'assistència necessàries per a l'exercici dels seus drets, la difusió de les actuacions realitzades i prestarà l'ajuda i l'assistència necessàries. També es coordinarà amb els òrgans amb competències en aquesta matèria.

b. L'Oficina ha de tenir l'habilitació i dotació pressupostària corresponent i l'expertesa necessària per a oferir:

- Assistència a les víctimes per a recavar tota aquella informació i documentació referent a les violacions que recull aquesta llei en el període establert.

- Assessorament jurídic per a exercir el seu dret d'accés a la justícia.

- Informació a les víctimes sobre l'accés a les mesures d'atenció, assistència i reparació previstes en aquesta Llei o en altres instruments legals sobre la matèria.

- Acompanyament psicosocial.

c. Es vetllarà per a que, en la mesura del possible, aquest servei d'assistència cobreixi l'àmbit territorial de Catalunya.

ii. Es valora de forma positiva la possibilitat d'exercir l'acció popular d'acord amb l'establert en la normativa processal en els procediments penals per delictes de lesa humanitat, delictes contra la vida i delictes contra la integritat física o moral per motius discriminatoris, sempre i quant es digui a terme de forma efectiva.

iii. Són preocupants les mancances respecte a la reparació jurídica de les víctimes de la dictadura franquista, pel fet de limitar-la a l'àmbit de la Llei 11/2017, del 4 de juliol, de reparació jurídica de les víctimes del franquisme i per tant només a les represaliades per uns Tribunals de Catalunya. Aquest redactat exclou a moltes persones represaliades per tribunals com el TOP i que van ser portades a tribunals de Madrid. En aquest sentit cal que el redactat inclogui:

"La Generalitat ha de dur a terme actuacions per reconèixer i reparar les persones que van patir els efectes de les resolucions dels tribunals, jurats i qualsevol altres òrgans civils, penal, administratius o militars que siguin declarats il·legítims per l'òrgan competent, fossin o no dictades a Catalunya, per causa de la lluita en defensa dels drets i les llibertats democràtiques durant la Guerra Civil, la dictadura franquista o la transició, sense perjudici que els seus familiars o hereus legítims

35

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 35 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

puguin sol·licitar la declaració judicial que acrediti la seva nul·litat en el cas que les persones afectades haguessin mort.

Resposta: no s'accepta l'observació. Pel que fa a la creació d'una Oficina d'assistència i informació, aquest servei ja es preveu en l'Avantprojecte de llei. Tal com s'indica en l'article 9.3 de l'Avantprojecte, relatiu al foment del dret a la justícia, la Generalitat ha de facilitar a les persones interessades informació, ajuda i assistència perquè puguin exercir el dret a la justícia i ha de fer difusió de les actuacions realitzades. Aquesta previsió no és, com s'indica a les observacions, "mera retòrica", ja que en la memòria d'impacte que acompanya l'Avantprojecte de llei es fa constar expressament que el servei es prestarà mitjançant el Servei d'Orientació Jurídica. Per tant, no cal crear una nova estructura administrativa a aquest efecte. Val a dir que no es comparteix l'opinió de l'Associació, que considera que la creació d'una oficina d'informació i assistència garantirà el dret a la justícia de les víctimes, atès que un servei d'assessorament no pot garantir el resultat satisfactori del procés.

- Pel que fa a la repressió exercida per tribunals de fora de Catalunya, aquests no són competència de la Generalitat de Catalunya.

- D'altra banda, el text que l'Associació proposa incloure resulta excessivament vague i imprecís, ja que no s'indica en què han de consistir les actuacions de reconeixement (les quals depenen d'actuacions prèvies altres administracions i poders de l'Estat que no s'indiquen), ni a quin tipus de causa responen, ni quines es consideren les persones que "van patir els efectes", ni la causa per la qual les resolucions han d'haver estat declarades il·legítimes. Cal tenir en compte que la Llei (estatal) 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica va declarar nul·les les condemnes i sancions dictades per motius polítics, ideològics o de creença per qualsevol tribunals o òrgans penals o administratius durant la dictadura contra els que van defensar la legalitat institucional anterior, van pretendre restablir un règim democràtic a Espanya o van intentar viure de conformitat amb opcions emparades per drets i llibertats reconeguts avui per la Constitució.

16. Al·legacions sobre el dret de reparació

i. Definició de víctimes:

Es celebra la incorporació de noves tipologies de víctimes (art. 15): persones que van morir fora de Catalunya; persones que van patir qualsevol tipus de privació de llibertat o torturades; persones privades de bens, inclosos els que van patir la confiscació de paper moneda; minories ètniques especificant la població gitana; persones reprimides a causa de l'ús social de la llengua catalana o occitana; persones amb seqüeles físiques o psíquiques per malalties negligents; els familiars dels desapareguts, etc. Tot i així, aquesta definició segueix sent insuficient:

- Cal que es parli de víctimes i represaliades (tant en el títol com en el redactat). Ja que la guerra, dictadura i transició va afectar a víctimes, però també a les persones que van ser reprimides per la seva lluita pels drets i les llibertats o en contra del règim, i que no se senten incloses en la definició de víctima. És per això que cal incloure i donar importància a ambdós termes.

- Respecte l'apartat 2n: és necessari incloure a les persones que ho van patir fora del territori de Catalunya per haver patit l'exili.

36

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 36 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- Cal incloure específicament les persones represaliades que van patir tortura (no només empresonament). Aquesta va ser una forma de repressió planificada i sistemàtica exercida durant la dictadura i la transició i amb una especial afectació també a Catalunya.
 - Cal incloure als treballadors i treballadores que van ser acomiadades per raons sindicals o polítiques.
 - No s'entén que l'àmbit temporal, pel que fa a infants separats, es limiti fins l'any 1952.
- Cal que sigui el mateix de la llei, 1980.
- Cal separar els partits i sindicats de les entitats. Millorar la redacció i ampliar el concepte d'associacions i entitats.

ii. Cens de víctimes i persones represaliades:
Cal que el Cens de víctimes inclogui també, específicament, les persones represaliades. El cens ha d'incloure també les de la transició, a l'apartat segon s'inclou, cal incloure-ho també al títol.
Cal incloure la previsió de que la informació es pugui incorporar al cens a petició de les entitats memorialistes (en l'anterior avantprojecte de llei de l'anterior Govern es preveia).

iii. Reconeixement i homenatge:
Si bé el redactat inclou les persones que van defensar la legalitat republicana (o que van lluitar contra el feixisme en ocupació Nazi, no es fa cap referència a les persones que van lluitar per restablir els drets i llibertats durant el franquisme i la transició, cal fer-ne. És un clar exemple que més enllà de la definició inicial de l'àmbit temporal de la llei fins 1980, no s'inclou, en el seu text de forma efectiva les lluites i repressió del tardofranquisme i transició.

Celebrem el nou apartat dedicat a les dones en els "Actes de reconeixement i homenatge". Tot i així, cal aprofundir més en la perspectiva de gènere i interseccional en l'àmbit del reconeixement i reparació.

- iv. Sobre les dates d'homenatge:
- Respecte la declaració del dia 15 d'octubre com a "Dia Nacional de les víctimes de la Guerra Civil i la dictadura franquista", hi ha una contradicció inacceptable: o és el dia de totes les víctimes de la Guerra Civil o és el dia de les víctimes de la dictadura franquista. Sembla que la proposta del 15 d'octubre (i així es fa a nivell local) és per recordar les víctimes de la dictadura i té sentit doncs aquesta és l'assignatura pendent.
 - Es proposes l'adició de dies de reconeixement: tots els dies nacionals estan dedicats a "víctimes" i catàstrofes, no hi ha cap dia nacional que commemori la consecució de drets i llibertats, ces fa una proposta en positiu:
 - 14 d'abril, dia dels valors republicans i democràtics. És una data que ja es ve celebrant a nivell popular i local, sobre la que ja existeix consens. És una data de celebració en positiu d'uns valors que són pilar de la pròpia llei.
 - També es proposa el 8 de maig, dia de la victòria sobre el nazisme i el feixisme a Europa
- v. Es preveu la publicitat dels noms de les víctimes, però és indispensable la publicació dels noms dels victimaris també. (art. 19)

37

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 37 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

vi. Només es preveuen indemnitzacions a les persones que van patir privació llibertat i s'exclou la paraula més genèrica que hi havia a l'anterior avantprojecte: "van patir repressió" (art. 20).

vii. Sobre menyscabament patrimonial, a l'anterior avantprojecte s'afegia: "L'administració de la Generalitat crearà una oficina depenent del departament competent en matèria de memòria que assessori les víctimes en la reclamació dels béns dels que van ser privats." És un pas enrere suprimir aquesta previsió que es podria incloure en l'àmbit d'actuació de la oficina d'informació i assistència a les víctimes. En aquesta llei només es preveu facilitar l'accés als documents (art. 21)

viii. Celebrem la previsió de reparació a treballadors forçats. L'article 22 preveu impulsar iniciatives perquè les organitzacions i empreses que els van utilitzar adoptin mesures de reconeixement i reparació. Caldrà concreció.

ix. (art 23) Sobre la localització i identificació infants separats o sostrets, es torna a limitar de 1938 a 1952. Ha d'aplicar-se l'àmbit temporal de la pròpia llei, fins 1980.

Resposta:

Definició de víctimes:

- Pel que fa a la no consideració com a víctimes de les persones represaliades, no s'accepta l'observació. La definició de víctima que consta en l'Avantprojecte de llei es correspon amb la definició de víctima establerta en la Declaració sobre els principis fonamentals de justícia per a les víctimes de delictes i de l'abús de poder (A/RES/40/34, 1985), aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el novembre de 1985; i en la Resolució 60/147, aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides, de 16 de desembre de 2005. Per tal que les víctimes quedin adequadament protegides per la normativa sobre drets humans i dret internacional humanitari és necessari que la norma que es proposa sigui coherent amb el dret internacional vigent, el respecte i hi doni compliment, i empri definicions equivalents. Si s'excloués un dels col·lectius del concepte de víctima, la protecció d'aquest quedaria afeblida respecte les que sí s'hi inclouen, i donaria lloc a unes víctimes de segona categoria. Considerem que totes les persones incloses en la definició de víctima, tal com està establerta actualment, i que hagin estat reconegudes com a tals per l'Administració d'acord amb la norma que es proposa, han de rebre la mateixa protecció.

D'acord amb dita definició, "es consideren víctimes totes aquelles persones que en el territori de Catalunya van patir danys, personals o morals, a nivell individual o de manera col·lectiva, incloent-hi lesions físiques o mentals, patiment emocional, privacions de béns, pèrdues financeres, o menyscabament substancial dels seus drets fonamentals i llibertats públiques, com a conseqüència de la violència i la repressió dutes a terme, promogudes o tolerades per les autoritats públiques en el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil". El terme "repressió" i els seus derivats apareixen 35 vegades al llarg del text.

Pel que fa a les mancances de la definició establerta, cal dir que dita definició, com s'ha exposat, inclou no només les persones que van morir, sinó també les que van patir qualsevol tipus de dany, inclòs l'emocional, a causa de la violència i la repressió exercida contra elles. D'altra banda, no s'indiquen quines són les mancances que cal esmenar.

38

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 38 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Cal tenir en compte que la repressió i les represàlies sofertes no adopten una única forma i que poden tenir manifestacions diverses, com es posa de relleu en l'article 14.3, motiu pel qual el concepte de persona represaliada és compatible amb el concepte de víctima.

La mateixa definició consta en altres lleis de memòria democràtica, com ara la Ley 2/2017, de 28 de marzo, de Memoria Histórica y Democrática de Andalucía, i la Ley 14/2017, de 10 de noviembre, de memoria democrática y para la convivencia de la Comunitat Valenciana.

- Es fa referència a les persones exiliades a l'article 15.4.c)

- Es fa referència a les persones que van patir tortura a l'article 15.4.d), f) i m).

- Es fa referència als treballadors i treballadores que van ser acomiadades per raons ideològiques a l'article 15.4.l).

- S'estableix la redacció següent per a l'article 15.4.e):

"e) Els infants separats de les seves famílies a causa de la Guerra Civil i la Segona Guerra Mundial i els sostrets de les seves famílies a causa de l'aplicació de mesures repressives per motivacions ideològiques envers els seus progenitors i progenitores i que van ser objecte d'una política reeducadora en els principis del nacioncatolicisme franquista".

- S'estableix la redacció següent per a l'article 15.4.f):

f) Les persones que van patir privació de llibertat, tortures o mort per haver estat combatents antifranquistes (incloses les persones d'altres nacionalitats que van formar part de les Milícies Antifeixistes, de les Brigades Internacionals o d'altres unitats de l'exèrcit republicà), o per haver participat en la resistència contra el feixisme.

Es completa l'apartat 4 de la disposició addicional quarta, per tal de completar els col·lectius que seran objecte d'estudi per les unitats competents en matèria de memòria democràtica, de la manera següent:

"4. El tractament de dades personals relatives a combatents antifeixistes té com a finalitat compilar la informació relativa a col·lectius de persones que, de manera directa o indirecta, van prendre part en el conflicte bèl·lic (persones que van formar part de les Milícies Antifeixistes o de l'exèrcit republicà, incloses les Brigades Internacionals, fos com a personal combatent pròpiament dit o com a personal adscrit als serveis dependents de les Milícies Antifeixistes o de l'exèrcit republicà, i altres persones que van combatre el cop d'estat del 18 de juliol de 1936), a persones que van formar part de la guerrilla antifranquista o a col·lectius de persones que durant la dictadura franquista i la transició a la democràcia es van distingir en la defensa dels drets i les llibertats democràtics (membres dels moviments obrer, estudiantil, veïnal i feminista; del cristianisme compromès amb la democràcia; del catalanisme popular i polític; o activistes pels drets lingüístics i culturals), i que s'obtingui arran de les investigacions efectuades d'ofici pel departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, arran de la col·laboració amb altres administracions públiques i entitats, o de la persona interessada, familiars o persones

39

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 39 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

relacionades, amb l'objecte de gestionar les polítiques públiques en matèria de memòria democràtica regulades en aquesta llei".

- S'estableix la redacció següent per a les lletres i) i j) de l'article 15.4:

"i) Els partits polítics, les organitzacions sindicals i altres moviments sociopolítics.
"j) Les entitats culturals, socials, religioses, esportives i recreatives; els ateneus; les cooperatives; les organitzacions obreres i pageses; les entitats vinculades a moviments feministes; i les lògies maçòniques".

Cens de víctimes i persones represaliades:

El Cens de víctimes inclou totes les víctimes, de manera que també s'hi inclouen les persones represaliades. El període a què fa referència també inclou les víctimes la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

L'article 16.3. b) fa referència expressa a la possibilitat que s'efectuïn inscripcions en el Cens a instància de les entitats memorialistes.

Reconeixement i homenatge:

- S'estableix la redacció següent per a l'article 16.1:

"1. La Generalitat promou mesures de reconeixement i homenatge a les víctimes reconegudes d'acord amb aquesta llei. Així mateix, promou mesures de reconeixement i homenatge als moviments obrer, estudiantil, veïnal i feminista; al cristianisme compromès amb la democràcia; al catalanisme popular i polític; a l'activisme pels drets lingüístics i culturals; als col·lectius i les organitzacions polítiques i sindicals, les entitats civiques i culturals, i altres persones, tant físiques com jurídiques, que es van distingir en la defensa de la legalitat democràtica republicana durant la Guerra Civil i dels valors i les llibertats democràtics durant la dictadura franquista i la transició a la democràcia."

La referència a la lluita en favor de la democràcia i dels drets les llibertats i contra la dictadura franquista apareix altres 18 vegades en el text de l'Avantprojecte de llei.

Dates d'homenatge:

- No considerem que sigui una "contradicció inacceptable" commemorar el mateix dia les víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista. En l'al·legació no s'explica per quin motiu es considera contradictori.

- Es manté la redacció de l'article 17.1, en què es fan constar els dies nacionals de reconeixement que ja figuren aprovats pel Govern actualment, i s'estableix la redacció següent per a l'article 17.2:

"2. La Generalitat impulsa actes d'homenatge i reparació cada 27 de gener, Dia internacional de commemoració en memòria de les víctimes de l'Holocaust, cada 8 de maig, Dia internacional per al record i la reconciliació i d'homenatge a totes les víctimes de la Segona

40

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 40 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Guerra Mundial, així com altres diades vinculades a la defensa dels drets humans i la condemna d'episodis de violacions greus de drets humans".

- S'estableix un nou apartat, el 3, a l'article 17, amb el contingut següent:

"3. La Generalitat impulsa actes de commemoració de la memòria democràtica cada 14 d'abril (data de proclamació, el 1931, de la República Catalana) i cada 7 de novembre (data de constitució, el 1971, de l'Assemblea de Catalunya)".

- Pel que fa a la publicitat dels noms dels victimaris, el sistema jurídic vigent limita la publicitat del noms dels victimaris, pel que cal estar al cas concret.

- Pel que fa a les indemnitzacions a les persones que van patir privació llibertat, el Decret 288/2000, de 31 d'agost, pel qual s'estableixen els requisits per regular les indemnitzacions de les persones incloses en els supòsits previstos a la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'amnistia, i excloses dels beneficis de la disposició addicional divuitena dels pressupostos generals de l'Estat per als períodes 1990 i 1992; i el Decret 330/2002, de 3 de desembre, pel qual es regulen les compensacions econòmiques de les persones menors de 65 anys el 31 de desembre de 2000 que van patir privació de llibertat i que es troben incloses en els supòsits previstos a la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'amnistia només preveuen indemnitzacions per supòsits de privació de llibertat per motius polítics, no per qualsevol tipus de repressió. Cal tenir en compte la vinculació de les indemnitzacions esmentades amb la normativa estatal.

- Pel que fa a la creació d'una oficina depenent del departament competent en matèria de memòria que assessori les víctimes que van patir confiscació de béns, cal tenir en compte que, per prestar assessorament, no és necessari crear noves estructures, sinó que el servei es pot prestar mitjançant les estructures organitzatives ja existents.

- S'estableix el redactat següent per a l'article 22.2:

"La Generalitat, dins l'àmbit de les seves competències, ha de facilitar a les persones que van patir la sostracció d'infants de les seves famílies a causa de l'aplicació de mesures repressives per motivacions ideològiques envers els seus progenitors i progenitores i que foren objecte d'una política reeducadora en els principis del nacionalcatolicisme franquista, la informació de què disposi i l'assessorament necessari per conèixer les circumstàncies d'aquella separació, així com perquè les persones aleshores infants puguin recuperar la seva identitat originària i conèixer els seus vincles familiars, en els termes establerts en la Llei 16/2020, de 22 de desembre, de la desaparició forçada de menors a Catalunya".

17. Al·legacions sobre Fosses

És indispensable que s'iniciïn definitivament, les tasques d'identificació, recuperació i resignificació de les fosses existents a Catalunya. Tot i així, el text legal preveu varies deficiències que caldria esmenar:

i. Eliminar les referències "generals" o obertes, és necessari que la llei prevegi i possibiliti la recuperació i identificació de restes. Art. 24.1 o 27.3: cal eliminar el "si escau".

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- ii. Cal incloure objectius clars d'aquestes actuacions. Es proposa:
A l'efecte de dur a terme les actuacions esmentades, l'Administració de la Generalitat estableix els següents objectius
- a) *Localitzar les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista per a recuperar-ne i a identificar-ne les restes.*
 - b) *Garantir els drets de llurs familiars a l'obtenció d'informació sobre llur destí, a la identificació de les restes i al reconeixement de la seva memòria i dignitat.*
 - c) *Senyalitzar i dignificar els llocs dels enterraments i recuperar-los com a espais de memòria, en els casos previstos en aquesta llei.*
 - d) *Satisfer el dret de la societat a conèixer la veritat dels fets esdevinguts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista i les circumstàncies en què, durant aquest període, es van produir desaparicions forçades de persones i es van cometre vulneracions dels drets humans.*
 - e) *Garantir a les víctimes i familiars de desaparicions forçoses el dret a la justícia d'acord amb el dret nacional i internacional, incloses les recomanacions del Grup de Treball sobre Desaparicions Forçoses del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides.*
- iii. L'actual llei diferencia, de forma molt confusa, entre els agents que poden instar (s'entén proposar o sol·licitar la recerca (Art. 16) i els que poden tenir "la iniciativa" de "recuperar" (s'entén executar) la recerca (aquest article).
- iv. Cal un nou apartat que reguli les troballes casuais i les intervencions d'urgència, que ha d'executar d'ofici la Generalitat.
- v. S'han d'adoptar les mesures necessàries per tal de coordinar les dades del Cens de persones desaparegudes amb d'altres censos similars creats a nivell estatal i internacional, i en general, s'establiran els mecanismes de cooperació i col·laboració necessaris amb altres institucions de l'Estat espanyol, Europa i del món per al compliment de la present llei. (art. 25)
- vi. Proposem, dins del mapa, crear la figura de les Zones de Dispersió de Restes de Persones Desaparegudes. Cal tenir en compte que hi ha territoris, com ara el front de l'Ebre, on les restes soterrades estan disperses per tot el territori en amplies zones, en las que caldrà aplicar protocols d'intervenció adaptats a aquesta realitat, en cas de troballa casual de restes, o en cas de remocions o projectes d'obra que les afectin, que s'hauran d'autoritzar amb seguiment arqueològic. (art. 26).
- vii. És necessari incloure la creació d'un nou protocol sobre el banc Genètic i un d'Acompanyament psicosocial a víctimes i familiars. (art. 27.1)
- viii. La llei presenta insuficiències notables de tipus metodològic i científic que cal corregir, en matèria d'exhumacions. Cal assegurar que les excavacions s'executin amb les garanties científiques previstes per la llei de patrimoni cultural i que siguin dirigides pels professionals adients (arqueòlegs i antropòlegs).
- ix. Cal deixar clara la obligació de l'Estat (en aquest cas la Generalitat de Catalunya) i dels poders públics, i establir clarament la seva preponderància i la seva capacitat d'obrar d'ofici.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Cal donar un paper rellevant a les famílies a l'hora d'instar, però evitant que la sol·licitud dels familiars sigui requisit imprescindible per obrir (o per evitar la obertura) d'una fossa. L'actual llei no estableix aquest requisit com imprescindible, però a la pràctica, tant el decret com la dinàmica de l'administració en aquests anys, ha tendit a no facilitar intervencions si no hi havia sol·licitud de familiars. Cal deixar clar a la llei que la sol·licitud de familiars no és imprescindible.

x. És important posar també com a entitats propositives les universitats i altres centres de recerca. (art. 28)

xi. Una de les mancances de la llei és precisament la poca presència de la intervenció judicial i policial. L'actual llei reserva un paper escàs al poder judicial, només el de ser informat, i cap al policial. Cal que s'esmenti la necessitat de que el jutge obri diligències. L'informe arqueològic i antropològic de la excavació hauria de ser reconegut com a objecte de prova "policial". Cal que la llei prevegi la necessitat de que l'administració denunciï judicialment la troballa de persones desaparegudes com a constitutius de crims de lesa humanitat o crims de guerra.

xii. La vigent llei no contempla el banc d'ADN. El present projecte en fa un esment insuficient.

xiii. Hi ha un aspecte en que no ha de ser aplicable la llei 9/1993 de patrimoni cultural (i que per tant ha de contemplar-se a la llei de fosses): el destí dels bens mobles recuperats (segons la llei de patrimoni, són de domini públic i no podrien passar a mans privades, és a dir, als familiars si no ho diu una nova llei)

xiv. En relació al Comitè Tècnic Assessor, ha de ser revisat en quan a composició i funcions ja que la composició es confusa. No queda clar qui nomena els diferents experts de cada disciplina ni la relació amb les diverses conselleries implicades.

Resposta:

- Atès que, en determinades ocasions, atès l'estat de la ciència, no serà possible determinar la identitat de determinades persones inhumades en una fossa, cal mantenir l'expressió "si escau". Altrament, la norma no seria practicable, atesa la impossibilitat de donar-hi compliment.

- Els objectius a què es fa referència ja consten a diferents articles de l'Avantprojecte (article 1, 2, 3, 6, 24, 25, etc.).

- Es considera que la redacció és clara a l'hora d'establir, de manera diferenciada, qui pot instar la inscripció d'una persona desapareguda en el Cens de persones desaparegudes (als efectes que quedi constància de la desaparició) i qui està legítimat per instar l'obertura d'una fossa.

- L'Avantprojecte de llei ja regula clarament com actuar en cas de troballes casuals. Dita regulació s'estableix a l'article 28. No es fa una referència específica a intervencions d'urgència, ja que a diferència del que succeeix en les intervencions arqueològiques

43

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 43 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

regulades pel Decret 78/2002, de 5 de març, la manera de procedir en aquests supòsits no comporta l'aplicació d'un règim jurídic diferenciat respecte les intervencions programades, ja que totes les intervencions en fosses són efectuades a instància de l'Administració de la Generalitat.

- L'establiment de mesures de cooperació amb altres administracions es regulen en les normes de procediment administratiu i necessiten, per poder-se establir, del comú acord de totes les administracions actuant, i s'han d'establir mitjançant els instruments jurídics que escaigui en cada cas. Dites mesures no es poden regular de manera unilateral per l'Avantprojecte de llei que es proposa.

- La ubicació en els Mapes de localització de zones on es poden trobar restes disperses és un aspecte de caràcter tècnic que no ha de ser objecte de regulació en una norma amb rang de llei.

- Pel que fa a la creació d'un protocol sobre el "banc genètic", cal tenir en compte que l'Avantprojecte de llei, un cop aprovat com a llei, serà objecte de desenvolupament reglamentari i s'establiran els protocols escaients. El tractament de dades genètiques es regula a l'apartat 6 de la disposició addicional quarta.

- Pel que fa als aspectes metodològics relatius a les intervencions en fosses, cal tenir en compte que la norma que es proposa té rang de llei i que, per tant, no pot incloure continguts propis d'una norma reglamentària o d'un protocol tècnic. L'Avantprojecte estableix que les actuacions de localització, recuperació i identificació de persones desaparegudes es duen a terme d'acord amb l'establert en els protocols elaborats per l'Administració de la Generalitat, els quals n'han d'assegurar una intervenció adequada. Les actuacions per recuperar i identificar persones desaparegudes s'emprenen tenint en compte el resultat de les actuacions de localització dutes a terme i la seva viabilitat tècnica i econòmica. Així mateix, l'Avantprojecte estableix que les actuacions per localitzar i, si s'escau, recuperar i identificar restes de persones desaparegudes requereixen, en tot cas, els estudis històrics, arqueològics i antropològics pertinents, que poden incloure prospeccions, excavacions, estudis analítics i recollida de testimonis, per determinar les circumstàncies, personals o socials, de la desaparició. També disposa que qualsevol actuació per localitzar i, si s'escau, recuperar i identificar restes de persones desaparegudes ha de ser autoritzada i supervisada per l'Administració de la Generalitat, d'acord amb el que estableix la normativa en matèria de patrimoni cultural, la normativa sanitària i els protocols a què fa referència aquesta llei, amb les garanties i, si escau, els procediments establerts reglamentàriament.

- Pel que fa a la iniciativa per cercar persones, l'Avantprojecte de llei ja estableix expressament que la inscripció en el Cens es du a terme d'ofici o a sol·licitud de les persones esmentades a l'article 28.1, entre les quals ja figuren persones que formin part de la comunitat acadèmica i científica.

- Pel que fa a la intervenció judicial i policial, ja s'ha fet referència anteriorment als diversos preceptes que consten en l'Avantprojecte en aquest sentit.

- Pel que fa al Comitè Tècnic Assessor, s'estableix la redacció següent per a l'article 31:

"1. El Comitè és integrat per les persones membres següents:

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- a) Una persona en representació del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, que n'exerceix la presidència i disposa de vot diriment en cas d'empat.
- b) Cinc persones professionals o acadèmiques de prestigi reconegut en l'àmbit, respectivament, de l'arqueologia, l'antropologia física, la medicina forense, la història contemporània i el dret, a proposta del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica.
- c) Una persona en representació de les entitats memorialistes de Catalunya, a proposta del Consell de Participació del Memorial Democràtic.
- d) Una persona en representació del Consell de Govers Locals, a proposta d'aquest."

18. Al·legacions sobre garanties de no repetició

Es celebra que finalment es reguli la formació en matèria de memòria democràtica en els diferents nivells del sistema educatiu i universitari. Però les previsions de la llei segueixen sent insuficients.

- i. Les modificacions han de tenir la translació necessària amb les conselleries corresponents.
- ii. La Direcció de Memòria ha d'intervenir en l'elaboració del currículum escolar en la part que li correspon a Catalunya.
- iii. Cal més coordinació i potenciar la tasca i iniciatives dels ens locals i les entitats memorialistes en aquesta matèria.
- iv. Calen materials pedagògics: inclou la revisió dels llibres de text i la formació del professorat.
- v. En aquest sentit es proposen les següents esmenes:

- Art. 33.1 "de la repressió exercida per la dictadura franquista, i de la deportació i els desplaçaments forçosos de persones durant la Segona Guerra Mundial *amb especial incidència amb els provocats pel previ exili degut a la victòria franquista*.

- Art. 33.4 L'Administració de la Generalitat ha d'impulsar acords de col·laboració institucional amb les Universitats, *les entitats memorialistes, els ens locals*, i els centres de recerca per desenvolupar projectes d'investigació i divulgació de la memòria històrica democràtica de Catalunya.

- Art. 34.1 La Generalitat ha d'afavorir (....) materials pedagògics, *la clara inclusió dels temes relacionats amb la memòria històrica als decrets dels diferents currículums escolars*, la convocatòria (...)

- Art. 35.2 Amb l'objectiu de dotar el professorat d'eines conceptuals i metodològiques adequades, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha de col·laborar amb el departament competent en matèria d'educació per actualitzar científicament, didàctica i pedagògica el tractament escolar de la memòria democràtica, *inclosos tant la revisió dels llibres de text com la formació de tot el professorat*, així com el coneixement del que estableix aquesta llei.

- Art. 35.4. La Generalitat ha d'incloure la memòria democràtica en la formació que

45

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 45 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

desenvolupi per al personal al seu servei i molt especialment entre el professorat dels diferents nivells educatius.

Resposta: s'accepten parcialment les al·legacions.

- Pel que fa a la regulació de la formació en matèria de memòria democràtica en els diferents nivells del sistema educatiu i universitari, cal tenir en compte que la regulació específica s'ha de dur a terme per les normes en matèria d'ensenyament, amb el rang normatiu que correspongui, i d'acord amb el departament competent.

- L'article 33.1 ja fa referència expressa a l'exili a causa de la Guerra Civil. Dit precepte estableix que "La Generalitat ha de promoure la investigació històrica i la divulgació del període històric que comprèn la Segona República, la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil. S'ha de promoure la investigació de la mort i la desaparició de persones en els combats al front, de les violències polítiques a les rereguardes durant la Guerra Civil, dels exilis durant la Guerra Civil, de la repressió exercida per la dictadura franquista, i de la deportació i els desplaçaments forçosos de persones durant la Segona Guerra Mundial".

- L'article 33.4 queda redactat de la manera següent:

"4. L'Administració de la Generalitat ha d'impulsar acords de col·laboració institucional amb les universitats, les entitats memorialistes, els ens locals i els centres de recerca per desenvolupar projectes d'investigació i divulgació de la memòria històrica democràtica de Catalunya.

- No s'accepta l'observació efectuada a l'article 34.1, per raons de tècnica normativa, ja que un altre article, el 35, regula l'ensenyament de la memòria democràtica. L'article 35 queda redactat de la manera següent:

"Article 35. Educació i formació en matèria de memòria democràtica

"1. Amb l'objectiu d'enfortir els valors democràtics a la societat, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria d'educació ha d'incloure en el currículum de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria, el batxillerat, la formació professional i l'educació permanent de les persones adultes el coneixement de la història i de la memòria democràtica, especialment de la repressió exercida durant la dictadura franquista i de les lluites per la democràcia, els drets humans i les llibertats individuals i col·lectives.

"2. El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica i els ens dependents o vinculats a l'Administració de la Generalitat competents en dita matèria han d'oferir als centres educatius eines didàctiques per facilitar la inserció dels continguts a què fa referència l'apartat 1 en els ensenyaments que s'hi indiquen. Les eines esmentades s'han de basar en el rigor històric, la pluralitat i la perspectiva de gènere.

"3. Amb l'objectiu de dotar el professorat d'eines conceptuals i metodològiques adequades, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha de col·laborar amb el departament competent en matèria d'educació perquè

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

en els plans de formació permanent del professorat s'incloguin l'actualització científica, didàctica i pedagògica del tractament escolar de la memòria democràtica, i el coneixement del que estableix aquesta llei.

"4. L'Administració de la Generalitat ha de col·laborar amb les universitats per impulsar el coneixement del període històric a què fa referència la memòria democràtica i del que aquesta llei estableix als estudis universitaris.

"5. En el marc dels plans de formació continua de l'Administració de la Generalitat i dels ens dependents o vinculats, així com en les activitats formatives que integren els processos selectius, s'han d'incorporar continguts específics de capacitat i sensibilització en relació amb la memòria democràtica, especialment en el cas de la formació adreçada al personal que, en el desenvolupament de les seves funcions, s'ha de relacionar amb persones que tenen la consideració de víctimes d'acord amb aquesta llei. Els continguts s'han d'elaborar tenint en compte la perspectiva de gènere.

"6. El Govern de la Generalitat ha d'incloure la memòria democràtica en les polítiques i els programes per a la pau i els drets humans que desenvolupi en els àmbits d'educació, justícia, cultura i cooperació, i en qualsevol altre àmbit pertinent, si escau. En aquest sentit, n'ha de promoure la integració de les actuacions per al compliment dels objectius d'aquesta llei."

19. Al·legacions sobre les entitats memorialistes

Es celebra la inclusió, a la disposició addicional quarta, en el Registre d'Associacions una classificació funcional específica per a les entitats memorialistes. Tot i així, és indispensable que la llei serveixi per assegurar la continuïtat de les entitats memorialistes, dotar-les d'estructura i facilitar el seu suport com a entitats que han vingut realitzant una clara funció de servei públic. A més, es fan les següents esmenes concretes:

- Art. 38.1. Les entitats memorialistes *participen i contribueixen a la conscienciació social per preservar, enfortir i divulgar* la memòria democràtica de Catalunya.

- Art. 38.2. Als efectes d'aquesta llei, tenen la consideració d'entitats memorialistes les entitats sense ànim de lucre que compleixen els requisits següents:

a) Que siguin associacions, fundacions, organitzacions de caire social o altre tipus d'entitats, constituïdes legalment que tingui entre les seves finalitats estatutàries la recuperació, la preservació i la divulgació de la memòria democràtica de Catalunya.

- Art. 39. Mesures per *facilitar i enfortir l'associacionisme* i la participació ciutadana en activitats relacionades amb la memòria democràtica (a les escoles, barris, municipis, i altres col·lectius diversos).

- 40 a) les entitats memorialistes tenen el dret a ser declarades d'utilitat pública. La Generalitat vetllarà que estiguin correctament identificades i classificades en el registre d'associacions corresponents.

Resposta: s'accepten les observacions, tret de la darrera.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

- L'article 38 queda redactat de la manera següent:

"Article 38. Objecte i naturalesa de les entitats memorialistes

1. Les entitats memorialistes participen i contribueixen a recuperar, preservar, enfortir i divulgar la memòria democràtica de Catalunya i a defensar els drets de les víctimes.

2. Als efectes d'aquesta llei, tenen la consideració d'entitats memorialistes les entitats sense ànim de lucre que compleixin els requisits següents:

a) Que siguin associacions, federacions, confederacions, fundacions, organitzacions de caire social o altre tipus d'entitats, constituïdes legalment, que tinguin entre les seves finalitats estatutàries la recuperació, la preservació i la divulgació de la memòria democràtica de Catalunya o la defensa dels drets de les víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

b) Que tinguin la seu social o una delegació d'aquesta a Catalunya i que actuïn dins d'aquest àmbit territorial."

- El títol de l'article 39 queda redactat de la manera següent:

"Art. 39. Mesures per fomentar i enfortir l'associacionisme i la participació ciutadana en activitats relacionades amb la memòria democràtica"

- No s'accepta l'observació relativa a l'article 40.3.a), ja que el Registre d'associacions és de la Generalitat i, per tant, la funció d'aquesta no consisteix a "vetllar" perquè s'efectuïn correctament les actuacions descrites, sinó a dur-les a terme.

20. Al·legacions sobre Paisatges i espais de Memòria

S'hauria d'intentar incloure a la llei la declaració de la Prefectura de Via Laietana com espai de tortura, símbol de la topografia del terror (xarxa d'espais). Tot i així ara mateix això contravé l'establert a l'article 44.5: *S'exclouen del règim establert en aquest article i en l'article 46 els béns adscrits a serveis públics gestionats per l'Administració general de l'Estat*. Tractant-se d'un espai que ja s'ha decidit amb una àmplia majoria tant al Parlament de Catalunya, com a l'Ajuntament de Barcelona com al Congrés que ha de deixar de ser un espai policial i ser un espai de memòria i centre d'interpretació de la tortura, s'ha de treballar l'ocasió de la Llei de Memòria Democràtica per aconseguir que aquesta resignificació es dugui a terme finalment.

Resposta: no s'accepta l'observació, per qüestions de competència. El contingut proposat hauria d'haver estat inclòs en la Llei de memòria democràtica estatal.

A aquests efectes, cal tenir en compte l'establert a la STC 17/1991, de 31 de gener, en relació amb l'exercici de competències sobre béns adscrits a serveis de l'Estat, la qual determina el contingut establert a l'article 42.5 de l'Avantprojecte de llei. En el mateix sentit,

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

trobem l'article 20.4 de la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana.

21. Al·legacions sobre simbologia franquista

i. S'hauria incorporar el terme "resignificació" en el títol i a l'apartat 1 de l'article 49 ("Article 49. Retirada o resignificació de simbologia franquista").

Resposta: s'accepta parcialment l'observació, ja que la resignificació no escau en tot tipus de supòsits. Per deixar clar aquest aspecte, s'estableix el redactat següent per a l'article 49.5:

"5. Quan la persona obligada de conformitat amb l'apartat 3 vulgui fer una retirada parcial o, si escau d'acord amb l'establert a l'article 50, una resignificació, ha de presentar la sol·licitud corresponent al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica. La sol·licitud s'ha de presentar amb anterioritat a la finalització del tràmit d'audiència a què fa referència l'apartat 6, si s'escau."

22. Al·legacions sobre organització administrativa i institucional

i) Es manté una dualitat o bicefàlia en les polítiques públiques de memòria. La Direcció General i el Memorial Democràtic. En aquesta llei es consagra una jerarquització que comporta incoherències i inconvenients.

ii) És especialment preocupant el buidat de contingut del Memorial Democràtic (MD) que preveu la llei. Ha de dependre del MD, com a mínim, la xarxa d'espais i paisatges de memòria, el cens de simbologia, així com la resta de censos si és que és jurídicament viable.

iii) Reivindiquem que el MD ha de ser un òrgan rellevant, independent, estable i de consens per assegurar l'execució de les polítiques públiques que dissenyin els governs, sense que es vegi afectat per canvis polítics. El Memorial Democràtic ha de dependre del Parlament de Catalunya. La persona que ocupi la direcció s'escollirà mitjançant concurs públic regit pels principis de mèrit, capacitat, publicitat, igualtat, transparència i lliure concurrència. Per altra banda, la Direcció General, ha de servir per a fomentar la consecució de polítiques públiques per part del Govern.

Resposta: l'estructura administrativa proposada a l'Avantprojecte de llei és la mateixa que l'actual, respecte de la qual no s'aprecien incoherències. Les competències del Memorial Democràtic no han estat modificades, motiu pel qual no es comprèn per què s'afirma que es produeix un "buidat de contingut". Cal dir que les observacions formulades no especifiquen per quin motiu es considera que es produeix el "buidat" esmentat.

D'altra banda, si el Memorial Democràtic depengués del Parlament, l'Administració de la Generalitat perdria un dels ens a través dels quals desenvolupa les seves competències. Cal tenir en compte que es preveurà, en un nou apartat 3 a l'article 70, que el departament d'adscripció i el Memorial Democràtic han d'establir un contracte programa, de durada pluriennal, que ha d'incloure, com a mínim, la definició anual dels objectius que s'han

49

Doc. original signat per:
Alfons Aragoneses Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 49 de 152

1480

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

d'assolir, la previsió de resultats que cal obtenir i els instruments de seguiment i control i d'avaluació a què l'activitat de l'entitat s'ha de sotmetre durant la vigència del contracte.

No obstant això, se suprimeixen de l'articulat de l'Avantprojecte les referències a la Direcció General de Memòria Democràtica, llevat de les contingudes als articles esmentats a la disposició addicional dotzena, la qual estableix que dits preceptes tenen rang reglamentari.

23. Al·legacions sobre el règim sancionador

i. Hi ha un excés punitiu. La classificació d'infraccions molt greus s'ha de limitar a les més greus. No hauria d'incloure les lletres f) i g) que haurien de ser "greus".

f) *Causar dolosament o negligentment danys en Espais de Memòria Democràtica de Catalunya, quan les característiques de l'Espai, la rellevància dels esdeveniments que hi van tenir lloc, o la gravetat de l'alteració física perpetrada, justifiquin la seva qualificació com a molt greu, i sens perjudici de l'establert a l'article 76.3.*

g) *Causar dolosament o negligentment danys en arxius i fons documentals per a la recuperació de la memòria democràtica, sens perjudici de l'establert a l'article 76.4.*

Lleis de memòria com la d'Esukadi inclouen només infraccions molt greus:

a) *La realización de excavaciones incumpliendo lo dispuesto en el artículo 17.1.*

b) *La destrucción de fosas de víctimas en los terrenos incluidos en los mapas de localización a que se refiere el artículo 16 o en un Lugar, Espacio o Itinerario de Memoria Histórica de Euskadi.*

c) *La destrucción u ocultación n de documentación relevante para la investigación y conocimiento de la verdad.*

ii. S'ha d'anar amb compte amb les limitacions punitives que poden incidir amb drets fonamentals com el de llibertat d'expressió o protesta. Històricament l'enduriment punitiu que afecta a aquests drets ha acabat per afectant a les entitats socials de defensa de drets i a les esquerres. En aquest sentit, compte amb la lletra h) de les molt greus o amb les lletres g) h) i) de les greus. En tot cas és indispensable que en aquests casos el redactat no sigui vague i sigui detallat i clar per no donar lloc a interpretacions diferents de les previstes.

Resposta: no s'accepta l'al·legació. La causació de danys en espais de memòria pot ser molt greu, greu o lleu segons el cas, la qual cosa permet imposar la sanció que sigui més adequada en cada cas. Pel que fa a la causació de danys en documents, considerem que aquest fet pot constituir la destrucció deliberada de les proves de violacions dels drets humans i del dret internacional humanitari, motiu pel qual han de ser objecte de la sanció màxima, ja que impedeixen donar compliment als principis de justícia transicional de veritat, justícia, reparació i garanties de no repetició. Les infraccions establertes pretenen ser mesures dissuasives dels comportaments que s'hi descriuen.

50

Doc. original signat per:
Alfons Aragonés Aguado
13/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:21:51

Pàgina 50 de 152

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

2.2. Associació Catalana de Municipis i Comarques

1. Al·legació: Les determinacions sobre noves obligacions en els diferents àmbits (planejament, retirada de símbols, actuacions de localització i recuperació, paisatges i espais de memòria democràtica, retirada de simbologia franquista, etc.), no tenen una concreció en el finançament. Hi ha només referències genèriques.

Caldria concretar millor el finançament de les diferents obligacions que s'estableixen per als ens locals.

Resposta: els aspectes econòmics de l'aplicació de la norma que es proposa no hi són regulades, ja que depenen d'aspectes pressupostaris i, per tant, poden variar en funció del que estableixi la Llei de pressupostos que sigui aplicable.

2. Al·legació: En els diferents òrgans de governança de la memòria democràtica, hi ha molt poca representativitat del món local. En el memorial democràtic, en la Junta de Govern, dels quinze membres, només una, la representant de la xarxa d'arxius comarcals de Catalunya, ve de l'àmbit local.

Quant al Consell Assessor, les deu persones són designades per les universitats, l'Institut d'Estudis Catalans i la filmoteca de Catalunya.

Finalment, en el Consell de Participació la designació és a càrrec de la Generalitat a proposta de la Junta de Govern i es cita, entre altres criteris, les organitzacions associatives d'ens locals.

Per les competències i obligacions que aquesta Llei atribueix als ens locals i per la responsabilitat que deriva de les accions i omissions que s'hi contempen, caldria una representació de les entitats municipalistes, en la Junta de Govern i en el Consell Assessor.

Resposta: no s'accepta l'al·legació. La composició dels diferents òrgans col·legiats es determina en funció de les competències de cadascun d'aquests i, per tant, dels temes que s'hi hagin de tractar. La representació de les entitats locals s'ha previst per al Consell de Participació perquè és en l'àmbit d'actuació d'aquest on és necessari comptar amb el parer dels municipis i comarques a l'hora de formar la voluntat de l'òrgan col·legiat.

3. Al·legació: S'incorpora una nova obligació al planejament urbanístic en l'article 47. Caldria concretar millor com afecta a l'àmbit municipal. Entre altres qüestions, determinar si és d'aplicació en els futurs planejaments o s'haurà de fer la modificació puntual quan s'incorporin paisatges de Memòria Democràtica.

També és massa genèrica i inconcreta la previsió de l'article 47.1 *in fine*: " ... i han de garantir una preservació adequada de llurs valors i caràcter".

Resposta: s'accepta l'al·legació. L'article 47 queda redactat de la manera següent:

"Article 47. Instruments d'ordenació del territori, urbanisme i medi ambient

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

1. Els instruments de planificació territorial i el planejament urbanístic poden establir determinacions d'ordenació concordants amb el règim de protecció establert per als Espais de Memòria Democràtica de Catalunya inclosos en l'Inventari d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya.

2. Per tal de garantir una preservació adequada de llurs valors i caràcter, els instruments de planificació territorial i el planejament urbanístic poden integrar els Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya inclosos en el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya i, si s'escau, les determinacions dels plans de gestió dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya.

3. El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha d'emetre un informe preceptiu al planejament territorial i urbanístic sobre els Espais i Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya.

4. Els informes a què es refereix l'apartat 3 s'han d'emetre en el termini de tres mesos. En cas que no siguin emesos en aquest termini, s'ha d'entendre que són favorables.

5. En les actuacions sotmeses als instruments de prevenció i control ambiental segons la normativa vigent, s'han d'adoptar les mesures protectores i cautelars necessàries per preservar els Espais de Memòria Democràtica de Catalunya i garantir una gestió adequada dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya."

4. **Al·legació:** Cal aclarir si l'article 49.4 quan determina l'execució subsidiària per part de la Generalitat, es refereix també als ens locals. La lectura teleològica de l'article no permet deduir-ho, ja que sembla que es pugui referir només als privats (49.3) i és d'especial importància si es considera la seva relació amb el règim sancionador (art.78 lletra l) i en relació a la disposició addicional sisena, sobre el termini per a complir l'obligació de retirada.

En tot cas, a part d'aclarir aquest aspecte, cal incorporar una notificació a l'ens local corresponent, en la incoació i resolució del procediment que s'inicia en aplicació de l'article 49.4.

Resposta: s'accepta l'al·legació. Els articles 49.4 i 49.5 queden redactats de la manera següent:

4. Si la persona obligada de conformitat amb l'apartat 3 no adopta les mesures que s'hi estableixen dins el termini fixat a la disposició addicional vuitena, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha d'incoar d'ofici el procediment per retirar-la.

5. Quan la persona obligada de conformitat amb l'apartat 3 vulgui fer una retirada parcial o, si escau d'acord amb l'establert a l'article 50, una resignificació, ha de presentar la sol·licitud corresponent al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica. La sol·licitud s'ha de presentar amb anterioritat a la finalització del tràmit d'audiència a què fa referència l'apartat 6, si s'escau.

5. **Al·legació:** La previsió opcional de la comissió prevista a l'article 51, crea dubtes.